

215

GENER-FEBRER
2011
3 EUR

el mirall

Opinió

Jaume Mateu:
Presentació
d'«El vicari de Crist
i altres ficcions»

Entrevista

Antoni Vidal Ferrando

Itineraris

Gaspar Valero:
La serra de sa Rateta

Dossier

La serra de Tramuntana,
l'orgull de les Balears

"SIGNA
a favor de
la **Serra"**

www.serradetrามuntana.net

MOU
UN DIT PER
LA SERRA

Ramon Llull,
filòsof, està a favor de
la candidatura
UNESCO de la
Serra de Tramuntana

[índex]

editorial 4

Paisatge universal

dossier 5

La serra de Tramuntana, l'orgull de les Balears

opinió 20

Presentació d'*El vicari de Crist i altres ficcions*

entrevista 22

Antoni Vidal Ferrando

miscel·lània 30

Jaume Lladó

racó econòmic 36

Biel Matas

el semàfor 37

Oficina dels Drets Lingüístics

llibres 38

Taula plena de llibres

art 40

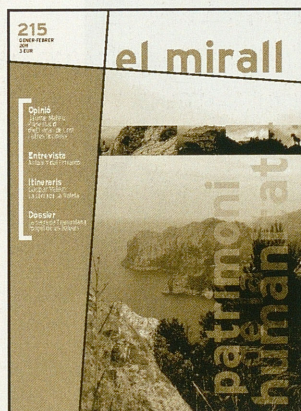
Yuko Murata: la natura fragmentada

itineraris 44

La serra de sa Rateta

cinefàgia 52

Les pitjors pel·lícules de l'any

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL

Gener - febrer de 2011 · Núm. 215

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publicació:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Joan Guasp

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:

Jaume Lladó
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

**Producció, administració
i publicitat:**
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:

Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Disseny
Marco Spinazzola

**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

Agraïments
Paraula. CSL

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió de

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109946265

[editorial]

Paisatge universal

Resulta del tot evident que la nostra serra de Tramuntana gaudeix de tots els mereixements per ser declarada patrimoni mundial per la Unesco. Creim que ningú no ho discuteix ni ho discutirà mai, llevat que tingui ganes de provocar per entretenir-se una estona. En qualsevol cas, no deixaria de ser una provocació de mal gust.

A hores d'ara, no cal esmentar quins són els motius pels quals té tot el dret a aquest nomenament. Tothom els sap fa molta estona. Fa molts i molts anys que ja hauria de ser un monument de reconeixença mundial.

Al marge dels valors de tota mena que solquen la Serra, com els de la flora i la fauna, els geològics, els d'història natural i tots els de caràcter científic que mostra i amaga, no podem defugir l'aspecte més espectacular que ofereix a tots els qui la contemplen, visiten i recorren: la grandiositat i l'exuberància del seu esplendorós paisatge. Un paisatge que mereix generosament el qualificatiu d'universal.

Actualment, són nombrosos científics que n'estudien tota la riquesa, i així ha de continuar fins més enllà de la nostra manifestació present i futura, del nostre suport entusiasta quotidià.

També, i de manera molt pregonada en les arts i les lletres, la Serra ha estat font de resplendent inspiració, i així ho continuarà essent per a centenars i milers d'artistes. La serra de Tramuntana, la nostra serra nord, des d'Andratx fins a Pollença, cobreix tot un espai poètic i científic que, amb la declaració de patrimoni mundial, s'incrementarà extraordinàriament, cosa que farà possible que molts personatges la descobreixin per primer cop i quedin encisats davant el seu panorama físic i il·luminat.

L'aspecte turístic, si se'n cerca la part material, és secundari, perquè del que es tracta és de preservar-la com a camp d'estudi i d'experimentació en tots els sentits. El turisme, naturalment, se'n beneficiarà, però serà com un afegitó que arribarà amb el reconeixement del seu valor i de la seva qualitat intrínseca.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

La serra de Tramuntana, l'orgull de les Balears

La serra de Tramuntana, paisatge emotiu

TEXT: GASPAR VALERO

FOTOS: ARXIU EL MIRALL, GASPAR VALERO I MARCOS MOLINA

La serra de Tramuntana ha rebut nombroses expressions sentides que cisellen la comarca com un paisatge emotiu.

Els espais nus i els amples horitzons de la muntanya exerceixen sobre certes ànimes un atractiu singular, on la solitud presideix amb tota la seva màgia, tan propícia a convertir la contemplació en mirada interior. A Mallorca, podem considerar Ramon Llull com l'iniciador dels retiraments místics o contemplatius a la muntanya, autèntic antecedent dels ermitans mallorquins. Llull es retirà a la muntanya de Randa, cap a 1273, on tingué la revelació del seu sistema filosòfic – l'Art– i, el 1276 fundà el col·legi missioner de Miramar, un altre cor natural, aquest entre mar i muntanya.

Del Renaixement, ja al segle XVI, destaquem la figura de Joan B. Binielis, autor de la *Història del Regne de Mallorca*, publicada el 1595, i del projecte de talaies de defensa costanera, gran coneixedor de la serra de Tramuntana i enaltidor de les seves belleses naturals, com de les meravelles del torrent de Pareis: «Tot el seu recorregut, des del principi fins a la mar,

és deliciosíssim, d'unes altíssimes penyes rases per totes parts, però cobertes de verdor i arbredes amb molta varietat d'arbres, [...] que sembla un paradís de delícies en què es farta la vista amb aquells corrents d'aigües molt cristal·lines, que van a parar a la mar, i l'oïda embelesada amb aquella remor que fan les dites aigües amb els salts que fan.»

Més endavant, amb els efectes de la Il·lustració, que arriba a Mallorca a final del segle XVIII, impulsada per la Societat Mallorquina d'Amics del País, la muntanya i la natura en general, són objecte

d'interès científic. Un dels protagonistes és Bonaventura Serra, que destacà paisatges com «las montañas y su fertilidad, fuentes, el viñedo de Bañalbufar, y el Torrente de Parells, la vista de Miramar, la peña que llaman Foradada, en Deyá».

Gaspar M. de Jovellanos fa una bella descripció de la Serra, amb referències interessants al paisatge, ja en un to preromàntic: «Els jardins fragants i les hortes delicioses de Sóller atresoren allà quanta riquesa i bellesa pot reunir la naturalesa en un punt. Indrets encisadors, amb raó comparats al Tempe

de Tessàlia, al qual tal vegada venen en les seves vistes, tan magnífiques com pintoresques, en les seves dolçíssimes pomes d'or, i en la prodigiosa exuberància de fruits, que estenen fama i regal per totes les ribes de la Mediterrània.»

A principi de segle XIX es valora especialment la investigació i l'exploració de cavitats. Ancestralment, les coves configuraven un àmbit enigmàtic i de llegenda. D'algunes cavitats, dimonis boiets o dones d'aigua n'eren els habitants, com l'avenc de sa Moneda (Na Burguesa), o la cova des Armaris (Son Martí, Calvià), on es localitza

la rondalla titulada «Es dimonis boiets de Son Martí».

L'escriptora George Sand i el compositor polonès Frederic Chopin sojornaren a Mallorca del novembre de 1838 al febrer de 1839. El llibre de George Sand que narra les seves vivències mallorquines, *Un hivern a Mallorca*, és el paradigma de la valoració paisatgística romàntica de Mallorca, encara que els habitants de l'illa no en surtin gens ben parats. Una sola frase serveix de lema i d'incitació per a la descoberta de l'illa: «Mallorca és la verda Helvècia, sota el cel de Calàbria, amb la solemnitat i el silenci de l'Orient.»

En el segle XIX, la influència del romanticisme aporta elements de valoració de la natura, amb esperit d'aventura. L'any 1863, Tomàs Aguiló publicà una narració titulada «La Trapa de Andratx». Aquest lloc esquerp i solitari, carregat d'es-

piritualitat, aconsegueix un canvi radical en la dissoluta vida dels joves protagonistes: «Al sumergirse en las aguas del Mediterráneo baña el sol con sus moribundos resplandores las miserables ruinas de este pequeño cenobio, donde en tiempos no muy remotos se ocultaban a las miradas del mundo actos heroicos de virtud entre las prácticas austeras del más rígido ascetismo.» Aguiló dissenya un animat discurs per a les persones que encara no coneixen el lloc, i els encoratja decididament a visitar la contrada, carregada d'emocions i de paisatge encisador: «Para los demás mejor que una descripción minuciosa sería invitarles a pasar algunas horas en aquel sitio donde sorprende lo salvaje, anonada lo grandioso y deleita lo pintoresco. Mejor que admirar ese cuadro sería considerarse figurando en él siquiera por breves momentos.» Hi ha una

cosa millor que admirar un quadre que representa una natura salvatge, grandiosa i amb elements pintorescs: ser protagonista d'aquesta realitat, viure amb intensitat el paisatge magnífic que des dels cims es contempla, gaudir de la vista que domina els boscos i la mar enfurida.

La literatura tardoromàntica de la segona meitat del segle XIX, especialment la poesia de la Renaixença, s'inspira reiteradament en la contemplació del paisatge. Mateu Obrador, en un fragment de *La Roqueta*, datada cap a 1880, que planteja l'ascens al Puig Major, diu així: «Anem, companys, ja és hora; deixem la terra plana, / les pampoloses vinyes, les valls i els sementers... / Los qui pel món traïnen feixuc farcell de penes / los qui de dol i angoixa senten son cor malalt, / los qui del dubte viuen a dins la fosca cova, / los qui creents

enyoren eterna vida nova / que venguen aquí dalt.» D'altra banda, el 1891, mentre tothom es felicitava per la inauguració de la carretera d'Inca a Lluc, Josep M. Quadrado comentà que la nova carretera feia el santuari, lloc de compliment de promeses, «massa fàcilment accessible».

Els viatgers de la segona meitat del segle XIX, especialment la figura gegantina de l'arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg-Lorena (1848-1915), donen a conèixer la serra de Tramuntana. L'Arxiduc, que actuà amb una intenció preecologista, de conservació dels espais naturals, construí senders de muntanya i miradors per contemplar el paisatge, i a més elaborà un estudi exhaustiu i multidisciplinari de tots els racons de l'illa, el *Die Balearen*. També hem d'esmentar l'obra de prosa poètica sobre el paisatge de Miramar i la Foradada titulada *Somnis d'estiu ran de mar*, de 1912.

Josep M. Llompart en diu: «El poeta —és ben lícit anomenar-lo així— seu en soledat davant el promontori enlluernador de Na Foradada, i, a poc a poc, la seva mirada esdevé contemplativa. Des de les coses i els éssers més grans i més remots [...] fins als més petits i immediats [...] transcendeix a un coneixement essencial de la natura, de la vida i de l'esperit humà.» Un fragment de l'obra diu així: «En aquesta solitud de sa vorera sa veu humana casi destorba i quan aquí un parla amb un altre ho fa petit com si tengués por de rompre aquest elevat silenci. Un té por d'introduir un desacord en aquest acord de sa naturalesa a on tan sols ressalta es girar de ses valzies al entorn de ses timbes llunyadanes, que sembla acompanyar es rítmic batre de la mar.»

Miquel Costa i Llobera bastí el seu impressionant niu poètic a Formentor i pels voltants de

Pollença; Joan Alcover en parla: «Més que en els llibres, ell begué en l'aire que respirava; més que en el tracte amb els grans autors, en la contemplació de la naturalesa. Ternelles i la Vall d'en March, els pinars i els cingles, la costa brava, el mar i el cel de l'illa, foren els seus confidents.» Per al poeta Alcover, Miquel Costa «sorpren la naturalesa en sos moments de transfiguració sublim i troba notes dignes d'ella.» Al poema «Temporal», Costa mostra un paisatge agitat i tempestuós, de joventut. De major, estima paisatges íntims, recollits, serens, i arriba a fondre el seu cor amb el de la natura.

De Joan Alcover esmentam un poema paisatgístic titulat «L'ermità qui capta»; és aquesta una composició que explica bellament la teoria de la contemplació: «Si vols estendre pels amples horitzons de la muntanya / l'esguard contemplatiu, ans de pujar-hi / recorre pam a

CASAL SOLLERIC

PLANTA PRIMER
JOAQUIM CHANCHO. *Al llindar de la geometria*
 Desembre – març

PLANTA ENTRESOL I PLANTA BALCÓ
PREMI CIUTAT DE PALMA "ANTONI GELABERT" D'ARTS VISUALS 2010
 Gener – març

ESPAI QUATRE
DIEGO SANTOMÉ. *Out of nowhere*
 Gener – març

SES VOLTES
ART EMERGENT A LES ILLES BALEARS (IV)
 Febrer – març

Ajuntament de Palma

t'c
 t'costan cultura
 Regidoria de Cultura, Joventut,
 Patrimoni i Política Lingüística

pam tota la terra [...] i aixís, escorcollant cosa per cosa, / a la contemplació ton ull prepara.»

Per al poeta Miquel Ramon Ferrà, la muntanya fou un lloc d'introspecció espiritual, potser de mirall de l'ànima. Així ens ho fa copiar al poema «Dins el bosc», situat a les Ermites Velles de Valldemossa, l'any 1917, en plena Primera Guerra Mundial. El poema comença amb el vers «Jo duia a la muntanya el meu desfici», i acaba cercant conhort en la natura: «Les alzines gegants cobraven vida / dins la foscor silent. / I el cor, desfet, cercava refrigeri, / com dins un riu enorme de l'oblit, / en el sentit de primitiu misteri / qui emanava del bosc i de la nit.»

Acabam amb un autor ja plenament del segle xx, el poeta Guillem Colom i Ferrà; l'any 1943, *refugiat* a les muntanyes de

Fornalutx, era testimoni de la desfeta cultural d'aquell temps: «Quan tot ens falla, pàtries muntanyes, / quan tot sembla que es tanca al nostre anhel, / com saben rajar encar vostres entranyes / tendreses immortals de llet i mel!»

Els ampls horitzons de la serra

de Tramuntana constitueixen una dimensió per al gaudi de l'esperit. Són paisatges emotius; sens dubte, una aportació mallorquina al patrimoni natural –i també espiritual– de la humanitat.

Gaspar Valero és historiador.

UN WEB INFORMATIU

Amb les notícies del dia i totes les informacions relacionades, per seguir l'actualitat amb profunditat

UN WEB DE PROXIMITAT

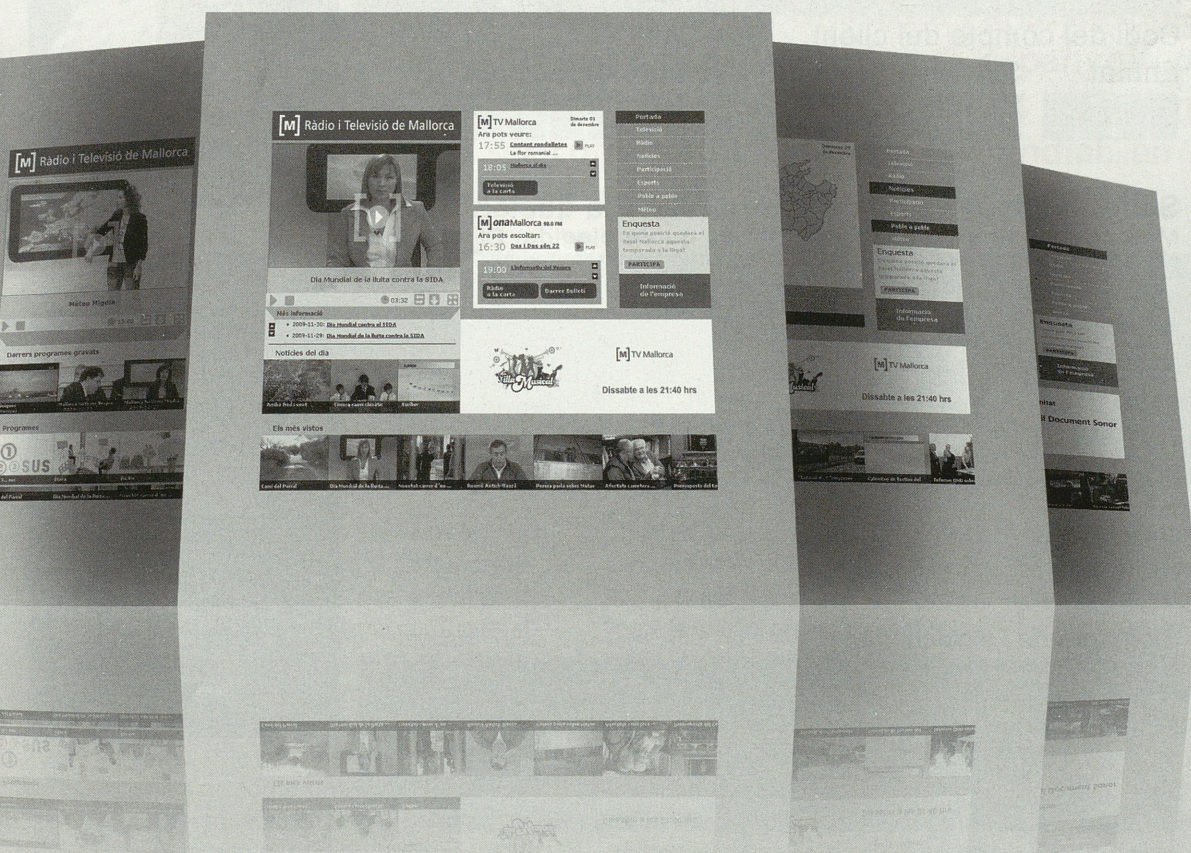
Amb accés directe a totes les novetats poble a poble

UN WEB A LA TEVA MIDA

Per seguir tots els programes en directe o quan vulguis, gràcies al servei de televisió i ràdio a la carta

rtvmallorca.cat, el millor clic per mirar i sentir Mallorca

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat

Sucursal

DC

Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

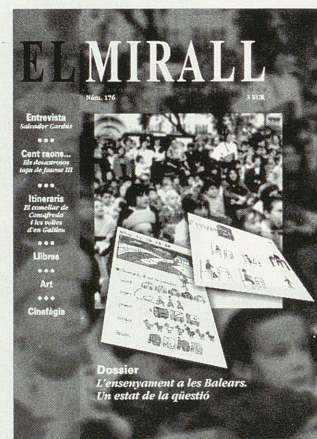
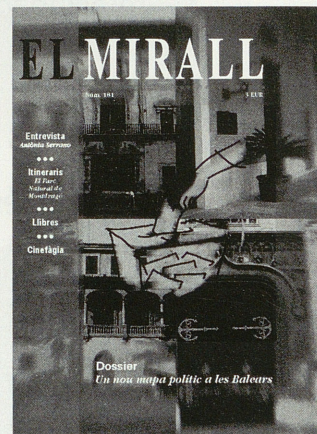
☐ 25,00 €

☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que enviïs un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

El paisatge cultural de la serra de Tramuntana, candidat a patrimoni mundial per la Unesco

TEXT: JAUME MATEU I LLADÓ

El Consell de Mallorca impulsa, des de l'any 2007, la candidatura de la serra de Tramuntana a patrimoni mundial basant-se en el seu paisatge cultural. D'aleshores ençà, el camí recorregut ha permès consolidar aquesta candidatura fins al punt que el mes de febrer d'enguany es va dipositar tota la documentació necessària al Centre de Patrimoni Mundial de la Unesco a París, després que el mes de juliol de 2009 fos elegida la candidata espanyola per a l'any 2010. En aquests moments, la candidatura es troba en la recta final perquè pugui ser considerada patrimoni mundial, en una decisió que es coneixerà el mes de juny de 2011 a Bahrain.

La consideració com a patrimoni mundial suposa la màxima distinció internacional per a qualsevol element, tant cultural com natural. Per a la serra de Tramuntana, aquesta consideració pot permetre fer una passa més amb vista a conservar-la i recuperar-la, tant pel nivell de compromís que suposa rebre aquesta distinció, com per les possibilitats que hi haurà de treballar encara més per a la recuperació del patrimoni més important de la Serra, el seu paisatge. La dimen-

sió internacional que suposa aquest reconeixement també és un estímul per generar il·lusió i orgull en tots els mallorquins, cosa que de retruc ha de comportar també un compromís ciutadà per a la preservació d'aquest entorn i recollir el testimoni de les generacions dels avantpassats, que foren les que varen bastir, amb el seu esforç, la monumental obra que suposen les marjades, els camins, les parets, les síquies i les possessions de la Serra.

La candidatura de la Serra a pa-

trimoni mundial es fonamenta en el concepte de «paisatge cultural». S'entén com a tal el producte de la transformació humana d'un territori d'acord amb uns coneixements culturals que permeten treure profit dels elements del medi físic original, de manera que el paisatge que en resulta esdevé, si cal, més ric i divers que l'original. És una de les categories més noves dins la llista de patrimoni mundial, en la qual la serra de Tramuntana encaixa perfectament.

El paisatge de la serra de Tramuntana és el resultat de la transformació del medi físic original, marcat per la mediterraneïtat del seu clima i per una orografia complexa de base calcària, per mitjà d'uns coneixements culturals i l'esforç de segles, per obtenir uns espais aptes per al cultiu i aprofitar els recursos que ofereix. Si bé a la Serra hi ha nombrosos endemismes i ecosistemes de gran valor, sens dubte el paisatge humà és el que la fa diferent. Es tracta d'un paisatge que reflecteix la influència de dues grans cultures: la cultura islàmica, pel que fa als sistemes hidràulics i tota la cultura associada als espais de regadiu, i la cultura cristiana, pel que fa a la divisió en possessions, l'extensió dels espais marjats i la implantació a gran escala del cultiu de l'olivera per obtenir oli d'oliva, durant segles el principal producte d'exportació de Mallorca.

De la mescla d'aquestes dues cultures, se'n deriven els principals elements construïts del paisatge cultural de la Serra, que són els següents:

- El paisatge de l'aigua, en forma d'elements de captació, conducció, emmagatzematge i aprofitament hídric; així com els elements de control dels excessos hídrics en forma d'eixugadors, albellons i parats, entre d'altres.
- El paisatge de la pedra en sec i tots els elements que s'hi associen: marges, camins, porxos, barraques i altres construccions.
- Les possessions, vertaderes unitats de producció econòmica de la Serra, que vertebraven tot un sistema territorial d'aprofitament de l'espai.
- Els nuclis de població, on hi ha una gran quantitat d'elements patrimonials.
- Els centres religiosos, parròquies, ermites i d'altres, amb el santuari de Lluc com a centre espiritual de la comarca i de tot Mallorca.
- Els elements del patrimoni marí-

tim, com els escars i els fars, o els del contraban, entre d'altres. Tots aquests components formen un sistema territorial molt singular producte de la decantació de coneixements i cultures mediterrànies, que reflecteix una adaptació al medi per aprofitar els seus recursos de manera intel·ligent. La descripció acurada inclosa dins la documentació remesa a la Unesco n'ha destacat sobretot alguns trets molt peculiars: el fet que conformen un vertader sistema molt ben estructurat; la gran densitat d'elements que hi trobam (més de 200 quilòmetres quadrats de marjades, mig milió d'oliveres, prop de 700 fonts que originen un nombre elevadíssim de sistemes hidràulics); la varietat i riquesa temàtica, que

denota una especialització i un elevat grau de desenvolupament tècnic, i l'extensió temporal d'aquests elements, que va més enllà de l'època medieval.

Al conjunt territorial que conformen els elements construïts del paisatge, cal afegir-hi també el paisatge viscut: vivències, representacions, tradicions i visions del paisatge, que en el cas de la Serra són extraordinàriament riques. A grans trets s'han destacat els aspectes que hi ha a continuació:

- La manera de vida tradicional, lligada a la societat rural i a les tècniques i als coneixements tradicionals de gestió del territori.
- El coneixement científic, etnogràfic i tècnic desenvolupat per il·lustres personalitats (François

Aragó, Dorothea Bate, Guillem Colom, Emile G. Racovitza, William Waldren o el mateix arxiduc Lluís Salvador).

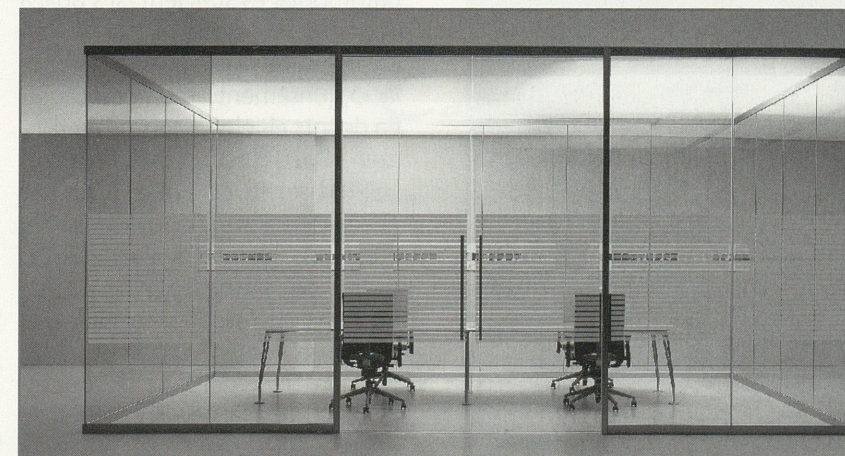
- La religiositat i les creences, en forma d'expressions lligades als ritmes estacionals de la natura reflectides en les tasques agrícoles, o com a experiències místiques i espirituals amb el paisatge com a rerefons.
- Les expressions artístiques, l'obra d'un gran nombre d'artistes (Robert Graves, Frédéric Chopin, Ramon Llull, Anglada-Camarasa, Rubén Darío, Santiago Rusiñol, i molts d'altres) que han tingut en el paisatge de la Serra la seva font d'inspiració.
- Els costums i les tradicions: festes, danses, cançons i gastronomia.
- L'oralitat: topònims, llegendes i altres formes d'expressió oral traspasades de generació en generació.

Tots aquests elements, convenientment descrits i catalogats, són la base de l'expedient de la candidatura a patrimoni mundial, i conformen tota la descripció del paisatge cultural de la Serra. Tanmateix, ha calgut també fer un esforç en un aspecte més, que és clau per a la Unesco: la demostració que és un bé universal i excepcional, mereixedor de la consideració de patrimoni mundial.

La definició del valor universal que presenta la serra de Tramuntana ha estat un dels reptes de la proposta. Que la Serra és excepcional i única, més o menys tothom

ho subscriu, però cal demostrar-ho amb arguments prou clars i en el llenguatge que la Unesco demana. Així, s'ha destacat la gran densitat de béns patrimonials que hi ha (prop de 700 béns d'interès cultural declarats); la multiculturalitat, entesa com l'intercanvi de coneixements entre cultures que s'ha produït a la Serra, en un espai dins una illa a mig camí entre Europa i Àfrica i que ha estat tocat per la major part de cultures de la Mediterrània, i també la singularitat de les solucions adoptades en el paisatge agrícola de la Serra, producte de l'aïllament i de la peculiar evolució històrica del lloc. I, sobretot, un dels components que afegeixen més universalitat al paisatge de la Serra ha estat la producció artística, científica i espiritual que aquest mateix paisatge ha provocat en il·lustres personatges la universalitat dels quals està prou demostrada. Aquest és el paper que han tingut en la candidatura Ramon Llull, l'arxiduc Lluís Salvador i Robert Graves, per esmentar els tres amb més ressò. Aquests il·lustres donen a la Serra un valor que supera, de molt, la d'altres espais mediterranis que poden tenir paisatges semblants al nostre.

Jaume Mateu i Lladó és director insular d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca.

Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 · www.roldan.es

Conservació, participació ciutadana i suport popular, les claus de l'èxit de la candidatura

TEXT: JAUME MATEU I LLADÓ

En la tramitació de la candidatura de la serra de Tramuntana a patrimoni mundial, hi tenen un paper clau les garanties de conservació i gestió de l'espai, per una banda, i el suport popular a la proposta, perquè tingui el suport de la ciutadania, per l'altra. Ambdós elements es fonamenten en els valors que la Unesco defensa i promou amb la inclusió de determinats béns en la llista de patrimoni mundial. En l'elaboració de la proposta de la candidatura del Consell de Mallorca, aquests dos elements han estat fonamentals.

La garantia de conservació del paisatge de la Serra s'ha basat en el gran nombre de figures legals que ja la protegeixen. Actualment, la legislació de caire ambiental i patrimonial és suficient, si s'aplica com cal, per donar garanties de protecció de l'espai. Aquesta legislació, juntament amb la cartografia de tots els elements que conformen el paisatge cultural de la Serra, han servit, en primer lloc, per delimitar la zona proposada per ser declarada. Per tal d'ajustar-la als criteris de la Unesco, s'ha delimitat una zona nucli, principal, que és la que conté els elements més ben conservats del paisatge. Aquesta zona abraça una superfície de

30.745 hectàrees delimitades a la zona central de la Serra, entre el límit de la possessió de Galatzó, de Calvià, al sud, i la vall d'en Marc, de Pollença, al nord. Envoltant aquesta zona s'ha delimitat una zona de protecció, o zona d'amortiment, que separa la zona nucli de la resta de territori a manera de coixí. Aquesta zona d'amortiment recull tota l'extensió de la comarca geogràfica de la Serra i inclou també una zona de protecció marítima.

Per garantir l'èxit de les polítiques de conservació, s'ha treballat també en un pla de gestió, incorporat a l'expedient i elaborat mitjançant un procés de participació ciutadana. Aquest pla de gestió té l'objectiu de garantir la conservació de tot

l'espai coordinant l'acció de les diferents administracions (estatal, autonòmica, insular i municipal) i treballant amb polítiques actives de conservació. La protecció legal no ha permès, fins al moment, fer front a un dels principals problemes que presenta la Serra, com és l'abandó de les activitats agrícoles tradicionals que són les que garanteixen el manteniment del paisatge. Amb aquest pla, es pretén implicar tots els agents socials i econòmics del territori i treballar conjuntament per revertir aquesta situació. Així, el pla de gestió es va treballar, a partir d'una primera proposta tècnica, als diferents tallers de participació que varen tenir lloc a Raixa en diverses sessions i que varen comptar amb l'assistència de representants d'una

quarantena d'entitats vinculades al món de l'ecologisme, la defensa del patrimoni i diferents sectors econòmics, i representants dels propietaris, de l'Administració pública i d'altres institucions, els quals varen poder establir les accions prioritàries del pla de gestió, que varen ser finalment votades i classificades per prioritats.

D'aquesta manera, el pla de gestió estableix quatre programes principals de feina:

1. Un programa de desenvolupament econòmic, que pretén revitalitzar les activitats econòmiques que poden ser més necessàries per conservar el paisatge, com l'agricultura, el petit comerç, l'artesania o el turisme cultural i de naturalesa.

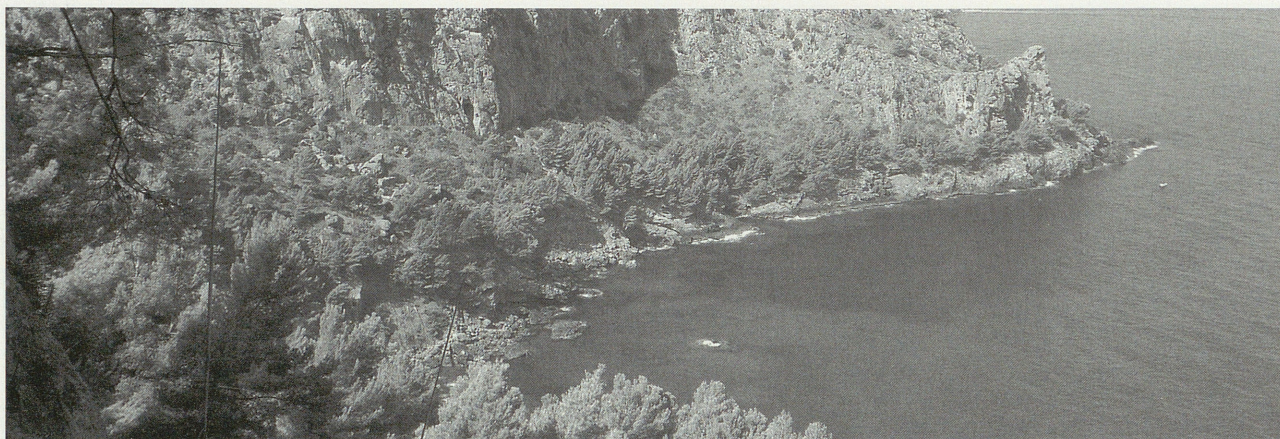
"Encara queden botigues"

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

2. Un programa de recuperació del patrimoni, que ha d'establir propostes de restauració d'elements del paisatge.
3. Un programa d'educació, sensibilització i recerca, que permeti difondre els valors de la Serra i donar-los a conèixer.
4. Un programa de gestió de visitants, que permeti ordenar millor les visites a l'espai i resoldre alguns conflictes d'ús, com el dels camins públics, que avui per avui són presents a la Serra.

L'òrgan encarregat de dur a terme aquest pla de gestió és un consorci, ja creat de manera inicial, en el qual s'han d'integrar el Govern de les Illes Balears, el Consell de Mallorca i els 19 ajuntaments de la Serra. S'ubicarà a Raixa, compartirà amb un òrgan de representació de les entitats ciutadanes i serà l'encarregat de coordinar les seves accions amb les de la resta d'òrgans i administracions presents a la Serra.

El suport popular a la proposta és fonamental també per a l'èxit de la candidatura. La Unesco valora molt especialment que les propostes d'inscripció tinguin un suport ampli de la societat i no tan sols de les institucions. D'aquesta manera es va llançar, des de final del 2009, una campanya de difusió de la proposta que ha tingut prou èxit, fins al punt que actualment s'han recollit ja més de 23.000 signatures i

s'ha obtingut el suport d'institucions tan importants com el Senat, de personalitats rellevants i de molts d'ajuntaments i associacions de diferent caire. Tot aquest suport s'ha canalitzat a través d'una pàgina web específica del projecte (www.serradetrasmuntana.net) i d'un canal a Facebook que ja té més d'11.000 seguidors (www.facebook.com/serradetrasmuntana).

L'expedient de la candidatura, per tant, és pràcticament a la recta final de la tramitació. Des del mes de febrer de 2010, el document ha entrat en procés de revisió per part dels organismes consultors de la Unesco, bàsicament ICOMOS i UICN. El Consell Internacional dels Monuments i els Llocs (ICOMOS) és l'entitat responsable d'elaborar un informe detallat en què avalua la proposta de la candidatura i de dictaminar-ne la idoneïtat perquè pugui ser finalment aprovada. En aquest procés, s'hi inclou una visita de camp a l'element avaluat per part d'un inspector específicament designat per a aquesta finalitat. En el cas de la Serra, aquesta visita es va produir el passat mes d'octubre. L'arquitecta paisatgista portuguesa Cristina Castel-Branco va ser l'encarregada de dur a terme aquesta missió d'avaluació, en una visita de tres dies intensos en els quals va poder visitar la Serra, així com contactar amb persones represen-

tants de diverses associacions i institucions, entre les quals destaquen el president del Govern, Francesc Antich, i la presidenta del Consell, Francina Armengol, així com representats d'ajuntaments de la Serra, que li varen expressar el seu total suport a la proposta. S'ha hagut de remetre, a més, nova documentació reclamada l'ICOMOS per complementar la informació inclosa en l'expedient presentat a la Unesco el mes de gener. A partir d'aquest punt, cal remetre totes les mostres d'adhesió i mantenir la campanya de suport per demostrar que el projecte té el suport total de la societat mallorquina.

Així, el proper mes de juny, a Bahrain, es coneixerà si finalment la Serra és declarada patrimoni mundial, en una reunió en què es debatrà la inclusió d'altres espais ben diversos, com és el paisatge miner de la regió francesa Nord-Pas de Calais; la zona protegida de Wadi Rum, a Jordània; el paisatge cultural del cafè, a Colòmbia, o el paisatge cultural de la província de Bali, a Indonèsia. La Serra té prou garanties per poder aconseguir la fita. Cal esperar que tots els espais seran ben valorats pels països representants del Comitè de Patrimoni Mundial.

Jaume Mateu i Lladó és director Insular d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca.

Els fusters de Manacor

Sebastià Sansó Barceló

Company Mates, A; Hoyo Bernat, F. X; Vidal Reynés, J. (coord.)

Cent anys de l'aviació a Mallorca (1910-2010)

Estudis Baleàrics 98/99,
Institut d'Estudis Baleàrics,
Palma, 2010.

Cent anys de l'aviació a Mallorca (1910-2010)

Sansó Barceló, S.

Els fusters de Manacor

Associació Empresarial de la fusta de Balears,
Ajuntament de Manacor i
Institut d'Estudis Baleàrics,
Manacor, 2011.

Hauf, A.

Temes Mallorquins

Edicions UIB,
Institut d'Estudis Baleàrics,
Publicacions de
l'Abadia de Montserrat,
Barcelona, 2010.

Albert Hauf

TEMES MALLORQUINS

Biblioteca Miquel dels Sants Oliver / 38

Planas Sanjosé, A.M;
Pujol i Palmer, G;

Ramon i Lidón, M. (eds).

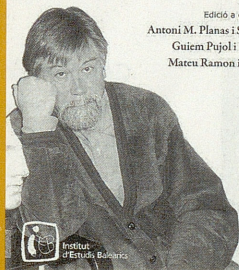
Cròniques d'un poble.

Els articles de Baltasar Porcel al setmanari Andraitx

Institut d'Estudis Baleàrics,
Palma, 2010.

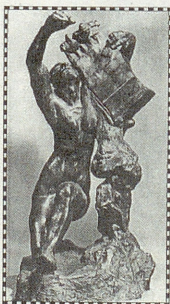
Cròniques d'un poble

Els articles de
Baltasar Porcel
al setmanari Andraitx

Edició a cura de:
Antoni M. Planas i Sanjosé
Guim Pujol i Palmer
Marcu Ramon i Lidón

Jean Serra
ESTRONCAR EL SOROLL
1975-1988

Serra, J.

Estroncar el soroll 1975-1988

Institut d'Estudis Baleàrics,
Ajuntament d'Eivissa,
Sa Nostra Caixa de Balears,
Palma, 2010.

Institut
d'Estudis Baleàrics

www.iebaleaics.org / info@iebaleaics.org

[opinió]

JAUME MATEU I MARTÍ

Extracte de la presentació d'«El vicari de Crist i altres ficcions»

Convé recordar, a risc de semblar una temeritat o una desconsideració, que Joan Guasp és un escriptor granat –vull dir fet, com a creador– i solvent, amb molt de recorregut, ja que començà a editar fa més de vint-i-cinc anys i, durant aquest temps, ha publicat una quarantena d'obres, la meitat de les quals, fet i fet, de teatre. Per això, m'atreviria a dir que és més conegut com a dramaturg que no com a prosista. L'altra meitat de la seva obra publicada està integrada per aportacions de narrativa, d'assaig i de poesia.

Amb tirada especial per l'aforística, fundà a Consell, el seu poble –i n'és el principal mantenidor– el Museu de l'Aforisme.

Cal significar que Joan Guasp viu intensament la literatura i també les vicissituds i els llocs estrets per on fan passar el nostre parlar català i la nostra pertinença a la catalanitat. D'aquest activisme, se'n derivà, el novembre de 2009, la concessió del premi honorífic Lluís Carulla d'Actuació Cívica.

Per tant, miraré de fer-vos entrar en gana ordenant el seguit de sensacions que m'ha provocat aquest Vicari de Crist joanguaspià.

No és gens bo de fer escriure contes. Per mi, quant a bastiment, és allò més semblant a armar un poema en què la concisió, l'economia expressiva, permet al lector circular a l'ample i a voler pels àmbits i els panorames que obre la

narració o els versos. Per això, són tan exigents i tenen tan mal de fer dissimular la seva feblesa, quan no funcionen. Sense una carcassa tan potent com subtil, un conte ni funciona ni s'aguanta.

El recull *El vicari de Crist i altres ficcions* arranxa amb el conte d'un viatger que, per un equivoc o, millor, per un malentès, no pot anar on volia. Retornat per la força al punt d'on havia partit, i condemnat temporalment a esperar, el viatger frustrat llegirà en els llavis sorneguers i cíncics del taxista trappella que l'ha retornat que li desitja un bon viatge.

El lector també s'assabentarà de com morí, certament, un dels dictadors més sanguinaris de la història. I prestarà atenció interessada al relat d'un futbolista de mig camp cansat de dependre de tothom, de donar-ho tot als altres, d'haver de passar sempre la pilota i de ser,

ensems, el darrer mot del credo.

Finalment, el lector, ben falaguerament, acabarà al Vaticà, a la casa del vicari de Crist, un Divendres Sant, a les tres de la tarda, quan el Papa surt nu a la plaça de Sant Pere.

No són gens innocents, aquests contes de Joan Guasp. Rere la seva aparença bonifàcia s'hi amaguen crítiques contundents, àcides m'atreviria a dir. Hi fan festa la ironia, el sarcasme i les ganes de tocar allò que no sona. Això sí, amb un sentit de l'humor exquisit i transparent, la qual cosa li permet parlar d'allò diví i posar en solfa el regne de Déu i del vicari del seu Fill sense témer l'anatema. En el fons, Joan Guasp ha muntat un guinyol fantàstic en què les bastonades dels putxinel·lis que ha creat plouen de pertot i maçolen qui pertoca: els hipòcrites, els dogmàtics, els abusadors del poder i fins i tot els pusil·lànimes.

És en l'absurd, on podrem trobar les anses de l'existència. Això és el que ens vol dir Joan Guasp.

I bona prova d'això és el relat que clou el recull i que li dona títol. Què passaria si el vicari de Roma, el Papa, aparegués completament nu a la plaça de Sant Pere? I que digués que «s'han acabat les flasses, els ornaments, les superxeries»? I que cridàs «basta de pallassades»? O proclamàs *urbi et orbe* que «la nostra pàtria és l'Amor i la pobresa»?

En definitiva, i per acabar, em sembla una obra que interessa. Almenys a mi m'ha interessat. M'ha fet fer reguinyols a llapis en els episodis i les expressions que més m'han frepat, i això, en mi, significa que m'han encuriósit, aquests contes, senyal inequívoca que m'han fet profit.

Moltes gràcies.

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

[entrevista a...]

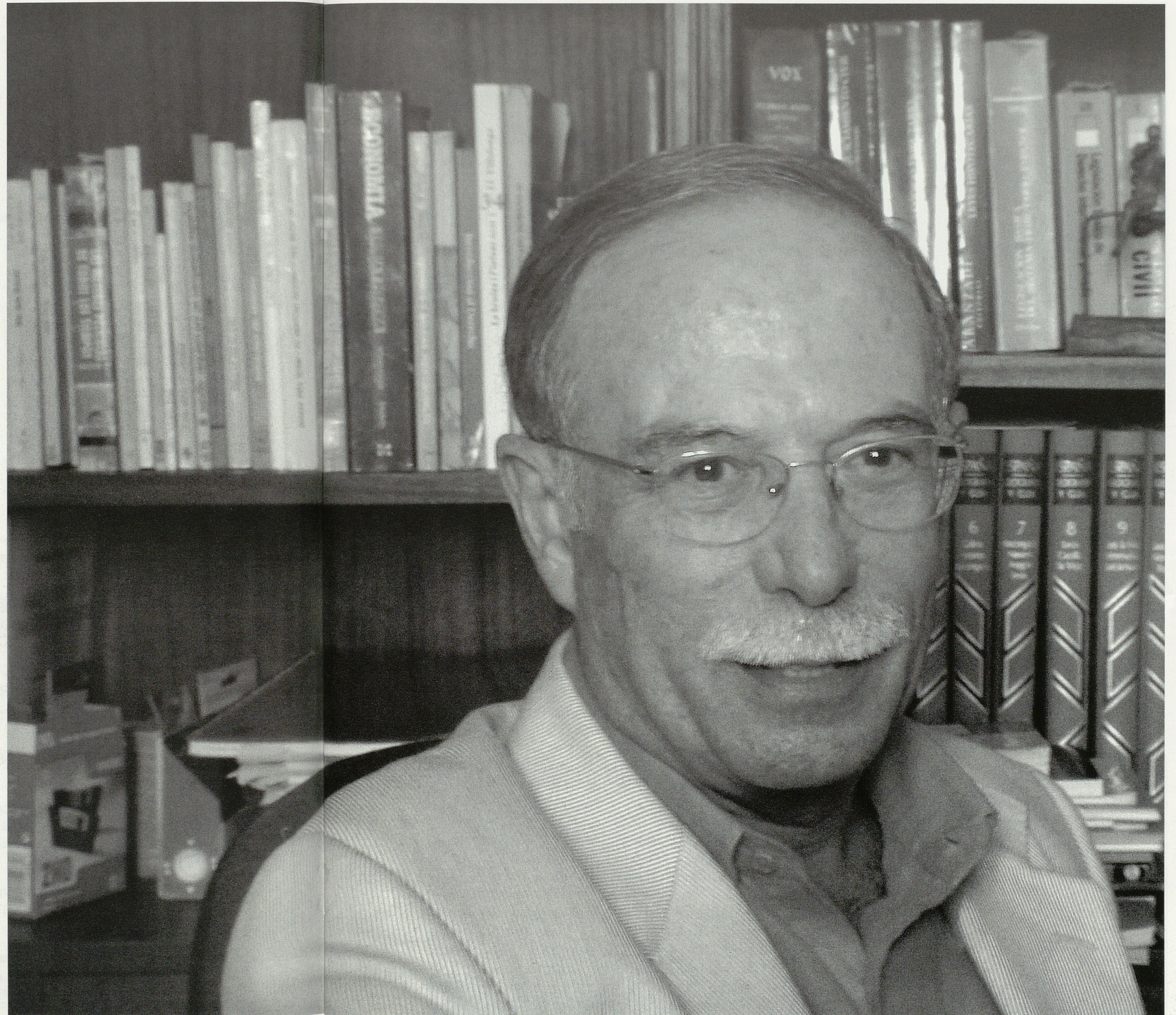
Antoni Vidal Ferrando

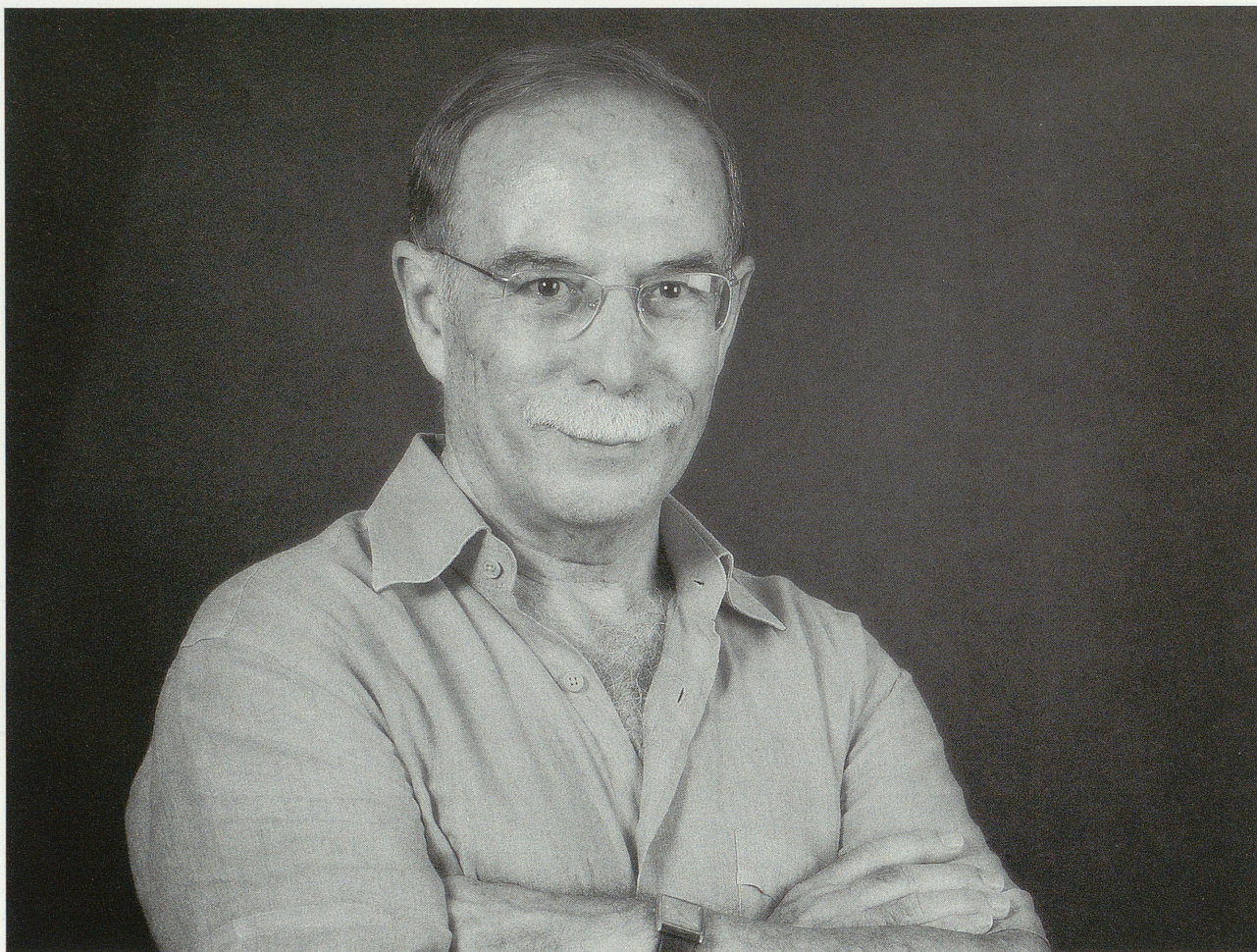
«No hi ha res més perillós que una persona que es creu en possessió de la veritat»

PER JOAN GUASP

L'amic Antoni Vidal Ferrando –i ho dic en el sentit personal i en el de soci i simpatitzant de l'OCB– ha dedicat la seva vida de creació, de manera preferent, a la poesia, però no podem oblidar la seva valuosa contribució a la narrativa –novel·les seves han obtingut els elogis més admirables– i a l'estudi en general. Ara enceta, amb *Amors i laberints*, el gènere memorialístic en el vessant més literari, més de lector que no d'escriptor. Aquesta és una notícia excel·lent que hem de celebrar. A partir d'aquí, recordar els títols i els guardons referits a la seva obra encara incompleta seria reiteratiu per sabut i conegut de tothom. Aprofitem per parlar una estoneta amb ell, segur que traurem un gran profit de la conversa.

[entrevista a... Antoni Vidal Ferrando]

Parlem de poesia. Et sents satisfet de la feina feta fins ara, durant una llarga vida, dels fruits que has donat –cal suposar que sí–, i al mateix temps també satisfet de la rebuda que el públic ha dedicat a la teva obra? No hi ha, en certs moments, per uns motius o per altres, una certa frustració? I això t'ho pregunt després d'aquest gran èxit aconseguit amb el recital poeticomusical que el grup femení Entreveus, del teu poble, ha fet d'una acurada selecció dels teus poemes.

He estat feiner. Mai no he escatimat esforços a l'hora d'escriure. D'altra banda, crec que també he estat sincer: sempre he intentat no trair-me a mi mateix ni trair els lectors. Aleshores, en aquests sentits, em sent satisfet. També m'hi sent de l'acollida que ha tingut la meva obra. Mai no seré un escriptor mediàtic, i no em sap gens de greu: seria incapaç de tenir una presència pública constant sense viure desassossegat. No som un escriptor mediàtic, però em sent respectat i en deute amb

moltes persones que, en un moment o l'altre, m'han donat una mà. Ara mateix hi ha l'exemple d'Entreveus, que tu has esmentat. Són un encant, i canten meravellósament els meus poemes. Llavors hi ha la gentada que va assistir al Xesc Forteza. Vénen per l'espectacle. Però vénen sobretot per fer-te cas. Respecte al que em demanes de la frustració, no t'ho sabria dir. Més que de frustració, jo parlaria d'insatisfacció. Escrivim perquè, d'alguna manera, estam insatisfets. Primer de nosaltres mateixos i de les nostres obres. Si un dia escrivissis un llibre que et semblàs perfecte, segurament ja no necessaries escriure'n d'altre mai més. També estàs insatisfet del que t'envolta i ho has de dir. Has de dir no als qui ens volen submisos i adoctrinats.

Reconeixes, i això em proporciona una audàcia addicional a l'hora de fer-te aquesta entre-

vista, que has estat feiner. Aquesta acceptació de la pròpia capacitat de treball, i de la teva bona disposició envers la teva activitat literària, no sempre és compartida pels companys de lletres, que presumeixen d'inspiració i intuïció espontània. La teva sinceritat és digna de ser reconeguda. Així doncs, per-

dona'm el meu atreviment, però això de dedicar-se al món de la creació i de l'art, a qualsevol activitat creativa o artística, ho hem de considerar feina?

Feina, en el sentit de càstig bíblic, no ho és. Però és clar que la creació és feina. És feina perquè sol ser fruit de l'esforç i perquè dignifica.

Llavors hi ha aquest tema de la inspiració. Per a mi, estar inspirat ve a ser tenir ganes d'escriure, de dir la teva sobre alguna cosa. En aquest sentit, la inspiració és imprescindible. No té sentit posar-te a escriure sense tenir res a dir. Però, a tot el que penses, que intueixes o que t'obsessiona, li has de donar una forma. Has d'intentar convertir-ho en

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Ptge. Papa Joan XXIII | Centre Comercial Geranis | 07002 Palma. Mallorca. Espanya | T +34 971 713 350 F +34 971 213 641
info@embatllibres.com | www.embatllibres.com

literatura, és a dir, en un missatge per a la gent de qualsevol indret i de qualsevol època. És aquí on comença l'esforç, que, en el meu cas, a vegades és titànic. Però, misteriosament, tot plegat et produeix plaer. Jo ho compar a algú que escala les parets més abruptes d'alguna alta muntanya. Normalment per escalar has de sofrir. Llavors la recompensa, en arribar a dalt, és una satisfacció immensa. La creació ve a ser

una cosa semblant. Aleshores, jo no entenc que qualcú pugui escalar una alta muntanya xiulant o cantant *Rigoletto*. Només dic que no ho entenc, no dic que no pugui ser.

Fa poc t'has jubilat de professor de secundària, així que ja tens l'experiència d'un home de 65 anys. I per celebrar-ho ens regales aquest dietari excel·lent, basat en vivències personals i lectures diverses que

has gosat titular *Amors i laberints*. Amors, per un vent. Per l'altre, laberints. No són antagònics, però tampoc semblen complementaris. Arribar als 65 anys ens fa més vells, i per tant desmemoriats, o ens converteix en més prudents, i per tant més savis?

Jo em sent en deute amb la vida per haver pogut arribar en aquesta edat sense perdre gaire la

passió ni les forces. Si no em miràs al mirall, cada matí, ni m'adonaria de l'edat que tenc. Però, quan ho penses, també notes que ja dus moltes ferides de guerra. Això et torna més prudent, tal com tu dius, i també et torna desconfiat. Desconfies de tu mateix, perquè coneixes les teves debilitats, i desconfies encara més de les veritats absolutes. No hi ha res més perillós que una persona que es creu en possessió de la veritat. Els anys t'ensenyen totes aquestes coses i t'ensenyen a ser tolerant. Just per això ja es pot dir que et fan més savi. A canvi, perds sensibilitat. Arriba que ja no sents amb tanta intensitat ni les penes ni les alegries.

Per què no ens parles una mica més detingudament del contingut d'aquest dietari...

En aquest dietari cont algunes experiències existencials, parl d'escriptors que he conegut, expòs la meua visió del món i del

el mirall

amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
Secretaria de Mitjans de Comunicació

el mirall

amb el suport de

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

país i també el meu pensament literari. Tot això, ho intent fer a través d'un diàleg amb alguns dels grans mestres de la literatura i amb la complicitat de la poesia: cada tema que tract acaba amb una poema en prosa. En principi, no m'ho havia proposat, però, ara que el tenc escrit, veig que aquest dietari és un material imprescindible per interpretar la meua obra.

A més d'un diàleg amb els grans mestres de la literatura, aquest dietari pot fer la impressió, i de fet la fa, que es tracta d'un diàleg amb tu mateix a través de la lectura i la reflexió que se'n deriva, un diàleg amb el teu interior, fins i tot amb el teu subconscient. És així, almenys en certs passatges del llibre i de manera, per descomptat, literària, però fins i tot humana?

Efectivament. Precisament el dietari està encapçalat per dues citacions, la primera, que és de Montaigne, comença dient: «Aquí intent descobrir-me a mi mateix, que potser seré un altre demà, si un nou aprenentatge em canvia.» Jo sempre dic que el que escrivim ens ho deim, sobretot, a nosaltres mateixos. Després és clar que voldríem trobar altres receptors. Tants com sigui possible. Però escriure és viatjar pels àmbits més laberíntics del nostre subconscient. Fas aquest viatge, tot i que saps que

no arribaràs mai a la meta, i aquesta impossibilitat el converteix en un viatge èpic.

Consideres que aquest dietari és, a més d'un exercici de reflexió i d'anàlisi, un treball intuïtiu i de creació artística?

Ho és. Quan escric, entre molts d'altres objectius, intent que els meus textos tinguin qualitat literària. Per a mi, escriure bé és una obsessió. Encara que aquestes coses són molt subjectives. Què vol dir escriure bé? Potser ho demanaries a cent persones i ningú no et donaria la mateixa resposta. Però també és ver que en aquest llibre hi ha molta de reflexió i molta d'anàlisi. Encara que està escrit

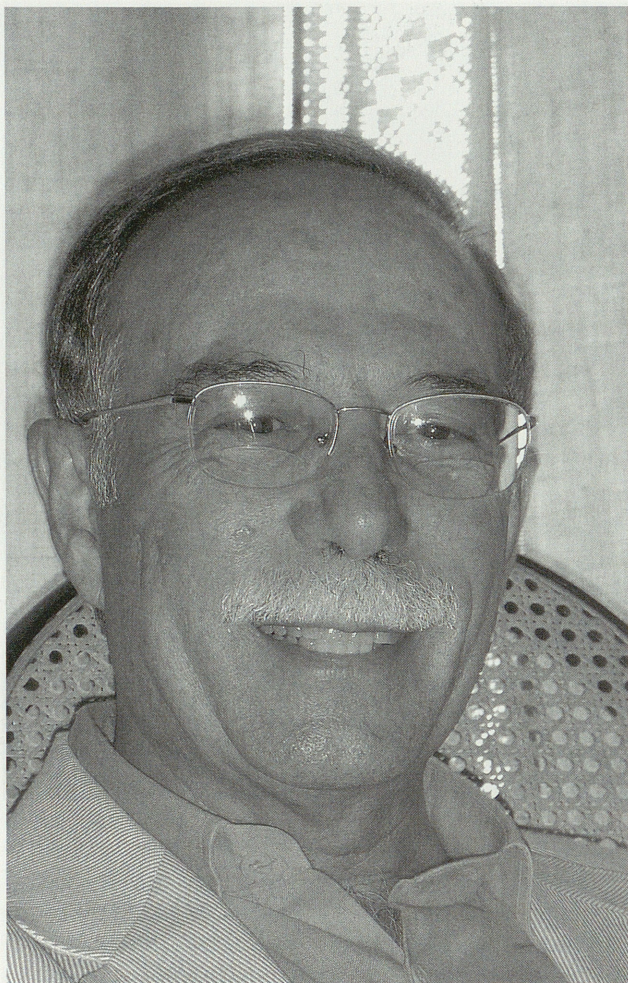
bàsicament amb la intenció de fer literatura, per moments, frega els límits de l'assaig.

Sempre hi ha autors que ens colpegen més l'ànima que uns altres. Per a tu, ara que els has rememorat i rellegit, quins han estat al llarg dels anys com a lector els que més t'han impactat, o els que han deixat un sediment dins teu no tan sols literari, sinó també intel·lectual i humà?

Tota la bona literatura et deixa un sediment humà. I això no té res a veure amb la ideologia dels autors ni amb la seva vida privada. És una mica misteriós, però és així: les obres d'art són estímuls culturals i existencials i

també són espais de llibertat: cadascú en pot fer una lectura diferent, d'acord amb les seves necessitats i amb les seves quimeres. Sempre transcendeixen els propòsits dels qui les ha escrites. Per això, sense ser conservador pots admirar un escriptor que ho sigui, i a l'inrevés. És que és necessari ser creient per gaudir de la pintura religiosa?

Llavors tu em demanes noms, i això ja és més mal de contestar. Hi ha escriptors que, en un moment de la teua vida, t'han interessat molt, i que, fins i tot, t'han influït, i, després, han deixat d'interessar-te. Passa com amb l'amor: no sempre és per a tota la vida. Així i tot, pots apuntar: Antonio Machado, García

sos Catalans, s'està fent una literatura excel·lent.

No creus, malgrat tot, que hi ha una mena d'hipnotització, individual i col·lectiva, a tot arreu, molt generalitzada, la qual fa possible que una gran majoria de la societat, si més no l'occidental, no s'aturi mai a pensar ni a reflexionar sobre la seva conducta social i política –i fins i tot moral–, i que tot plegat és la causa que el món vagi com va? No creus que un grau més elevat de conscienciació, mitjançant per exemple la poesia, de la lectura i de l'art en general, faria minvar aquesta passivitat i aquesta perversa indiferència que s'ha instal·lat entre nosaltres, en l'àmbit social, polític, religiós, cultural, etc.?

Lorca, Blai Bonet, Salvador Espriu, T. S. Eliot, Salvatore Quasimodo, García Márquez, J. Luis

Borges, Juan Rulfo, Marguerite Yourcenar, J. D. Salinger... També pens que, ara mateix, als Paï-

Sens dubte, no anam per bon camí. Després de tants de segles d'això que anomenam civilitza-

ció, continua vigent aquell poema de Salvatore Quasimodo que comença: «Ets encara aquell de la pedra i de la fona, / home del meu temps.» I tem que tot seguirà igual mentre els qui comanden arreu del món siguin aquesta colla de mercaders sense principis, la majoria amb les mans tacades de sang: cada minut moren molts d'innocents a causa de la fam o de la guerra o de les drogues, que són el principal aliment de les grans fortunes del planeta. Mentrestant, molta de gent mira cap a una altra banda, com si això no l'afectàs. La gent viu embrutida pels seus propis errors i pels mitjans terribles de propaganda dels poderosos.

Joan Margarit deia, fa poc, que en aquesta vida només hi ha dues direccions: la de l'amor i la de la por. Hi estàs d'acord? Hi afegiries algun comentari, alguna altra direcció alter-

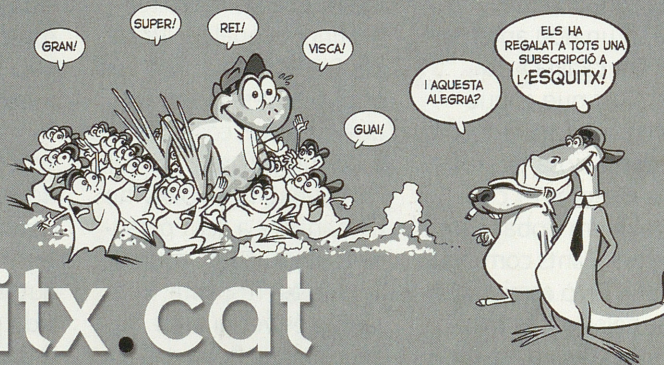
La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

www.esquix.cat

subscriu-t'hi!

nativa? Què et suggeix, tot plegat?

Joan Margarit és un dels meus poetes preferits. Crec que, entre ell i jo, hi ha una relació mútua d'afecte. Així i tot, a vegades coincidesc amb la seva visió de les coses i altres vegades no tant. Però, amb aquest plantejament que m'acabes d'exposar, hi estic d'acord al cent per cent. Quan el Dant va escriure que l'amor mou el sol i les altres estrelles, també hauria pogut afegir-hi que la por mou més de la meitat de les accions humanes. Potser la por és manca d'amor, i tots els desastres que contemplam cada dia també ho són. L'amor té més força que qualsevol mal imaginable, però els camins de l'amor no són fàcils de descobrir ni de transitar. Si ho fossin, tindríem el cel en vida.

Què vols dir amb això que l'amor té més força que qualsevol mal imaginable?

De totes les necessitats humanes, la primera de totes és la necessitat d'estimar i de ser estimats. La majoria de les coses que feim responen a aquesta necessitat. Fins i tot quan feim el mal, el feim, segurament, per algun desordre de l'amor. Pavese ho sintetitzà en un frase: «L'odi és set d'amor.» L'amor té aquesta força tan brutal, que tant s'expressa en sentit positiu com negatiu, i actua més enllà de la condició humana. Quan cuides amb amor un animal o una planta, veus que et correspon immediatament.

La poesia, la música, l'art... és el camí més curt per arribar a la llibertat en un sentit ampli o, almenys, a la comprensió d'allò que quotidianament entenem per llibertat en relació amb la nostra pròpia trajectòria vital i en contacte amb els altres?

Totes les obres d'art són

conquestes de la llibertat i, per tant, de la causa de la llibertat, no se'n pot prescindir. Però, és clar, no són conquestes definitives. Més que res, són com una mena d'actes notariaus que certifiquen que la llibertat és possible i, endemés, ens conviden a cercar-la també per altres vies. Tot i que no sabem exactament què és la llibertat. Passa el mateix amb tot allò que és més essencial. No en podem prescindir i, en canvi, ningú no sap ben bé què és la llibertat, ni l'amor, ni la justícia, ni la poesia... Són aspiracions, deia Blai Bonet. Aspiram a una cosa i no sabem ben bé a què.

És la segona vegada que cites Blai Bonet. No creus que a Mallorca i arreu dels Països Catalans -d'Espanya, no en vull ni fer menció- el tenim poc valorat? No penses que en Blai és el nostre gran escriptor del segle xx i que tots estam una mica en deute amb ell,

que no li hem fet prou justícia?

Blai Bonet era un artista immens, d'una extraordinària originalitat. Tenia el do de la paraula i tenia la gràcia dels elegits. Com que, en comptes d'anar per camins fressats, intentava sempre obrir-ne de nous, a vegades no l'encertava a bastament. Però, quan l'encertava, era el millor. Això ho sap molta de gent i ho saben els escriptors joves, la majoria dels quals li tenen una profunda admiració. Però passa que, entre els que controlen, des de les diferents esferes del poder, els mitjans de promoció i difusió de la literatura catalana, hi ha massa sectarisme i massa interessos inconfessables. És evident que, entre les seves preferències, no s'hi troba l'alta literatura. La prova d'això és que, tretze anys després de la mort de Blai Bonet, ningú no té ni idea de quan s'arribarà a publicar la seva obra completa.

el mirall

subscriu-t'hi

Carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma
Tel. 971 72 59 37
Fax 971 71 93 85
comunicacio@ocb.cat

[miscel·lània]

JAUME LLADÓ

La Sibil·la, patrimoni de la humanitat

El passat dia setze de novembre, el comitè intergovernamental de la Unesco va declarar el cant de la Sibil·la patrimoni immaterial de la humanitat en na reunió que va tenir lloc a Nairobi, la capital de Kenya. La Sibil·la és el primer element patrimonial de Mallorca protegit per la Unesco, estam d'enhorabona, si bé en aquests moments també tenim la candidatura de la serra de Tramuntana a paisatge cultural. La Sibil·la és un cant religiós d'origen medieval que es representava a gairebé a tot el sud

d'Europa, i especialment als Països Catalans. En un moment determinat es va produir un canvi litúrgic que l'eliminava de les cerimònies religioses, però, així i tot, s'ha conservat a Mallorca i a l'Alguer fins als nostres dies. La Sibil·la no és quelcom monolític, sinó que té petites variants a cadascun dels pobles que la fan encara més viva. Ara falta veure com influirà aquesta declaració en la popularització del cant i si tindrà repercussions turístiques, més enllà de la revalorització com a element cultural.

«El vicari de Crist i altres ficcions»

El director de la nostra revista, el prolífic escriptor Joan Guasp, acaba de publicar un recull de contes amb el títol *El vicari de Crist i altres ficcions*. Es tracta d'un recull de tretze històries breus carregades de sàtira, les quals tenen com a punt en comú el sentit de l'humor i una fina ironia que converteixen el llibre en una font de divertiment per al lector. Com ell mateix ha declarat en diverses ocasions, per aconseguir aquest efecte confessa que s'ha inspirat en alguns fets reals. L'obra, editada per Publicacions de l'Abadia de Montserrat, ha estat mereixedora del premi Armand Quintana, que atorga l'Ajuntament de Calldetenes. La presentació fou dia 16 de novembre a la llibreria Quart Creixent de Palma i comptà amb la participació del president de l'Obra Cultural Balear, Jaume Mateu.

Els gegants de Mallorca

El passat dia 15 de desembre, al claustre del convent de Sant Bonaventura de Llucmajor, el professor Gabriel Janer Manila va presentar el llibre *Els gegants de Mallorca*, de Pau Tomàs Ramis.

L'obra és un recorregut històric i antropològic per la història dels gegants a l'illa. Un recorregut que va des del segle XVII, en què hi ha constància de la presència de gegants al Corpus de Sóller, fins al dia d'avui.

L'autor fa un repàs de tots els gegants antics coneguts de Sóller, Palma, Sineu, Alcúdia, Llucmajor, Felanitx, Manacor..., i de l'evolució de la festa al llarg dels anys. Una festa que ha passat per diversos moments d'esplendor i decadència, i que actualment està en auge, com ho demostra l'assistència de molta de gent a les festes de gegants.

El llibre està molt il·lustrat, amb devers unes 400 fotografies, tant antigues com recents, que també són un recull de la gesta gegantera i dels aspectes que envolten tant aquesta festa com altres aspectes de la cultura popular.

És el resultat de més de nou anys de feina de recerca tant en arxius com mitjançant fonts orals, premsa, hemeroteca, bibliografia, etc. Està editat per El Gall Editor.

SERVEI PAGAMENT FRACCIONAT
des de Línia "SA NOSTRA", per telèfon
o per internet, indicau quina o quines
compres del mes voleu ajornar.

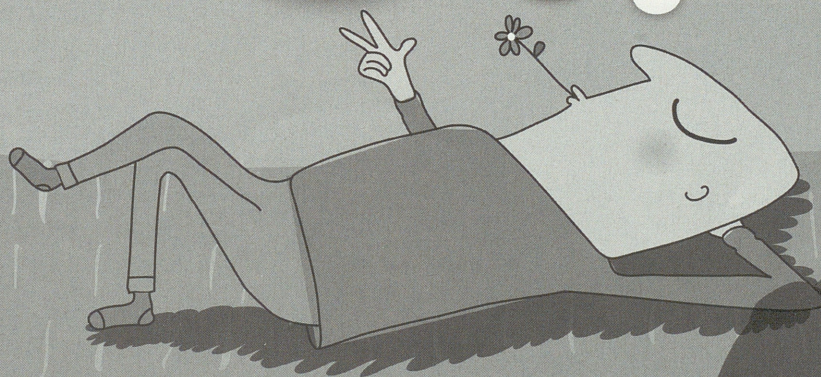
Informau-vos-en a **www.sanostra.es**

Una
tele

Un
viatge

Un
Capritx

Un
Portàtil

Condicions de pagament fraccionat: Compra mínima: 150 euros. Quota mínima mensual per compra: 30 euros. Termini: de 3 a 24 mesos.
Tipus d'interès mensual: 1,15% (TAE: 14,71%). Cancel·lació anticipada: 1% sobre el saldo pendent.

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

«Amb tu, en català», el voluntariat lingüístic a les Illes Balears

Amb tu, en català és el lema de la campanya de voluntariat lingüístic que organitza a les Illes Balears l'associació Paraula. Centre de Serveis lingüístics, amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística i la col·laboració dels ajuntaments i les associacions adherides.

Adewalee i Laura, dos dels participants en aquest programa.

El voluntariat lingüístic és una campanya que vol crear un espai d'intercanvi en què dues persones comparteixen part del seu temps conversant en català. Paraula posa en contacte dues persones –una de catalanoparlant i una altra que parla un poc de català però que en vol millorar l'expressió– perquè es trobin una hora cada setmana i conversin.

Per fer de voluntari catalanoparlant, no s'ha de ser professor, basta parlar català quotidianament i poder dedicar al voluntariat lingüístic una hora setmanal. Els voluntaris aprenents han de tenir uns coneixements bàsics de català per poder parlar, encara que tinguin moltes limitacions de lèxic i fluïdesa.

Fins ara més de 2.500 persones de tot el territori balear ja han par-

tipicant en el voluntariat lingüístic. Animau-vos a participar-hi! Podreu conèixer gent nova i aprendre coses sobre la seva cultura. A més, les persones que col·laboren en el voluntariat poden participar en totes les activitats que s'organitzen en el marc de la campanya.

Si us voleu inscriure al voluntariat lingüístic o tenir-ne més informació, podeu accedir a www.paraula.cat/ambtu o adreçar-vos a Paraula (tel. 971 761 301) o als ajuntaments adheritats.

Na Laura i n'Adewalee ja gaudeixen d'aquesta experiència. Hem pogut parlar una mica amb ells per conèixer de ben a prop què en pensen.

Què us va empènyer a participar en aquesta iniciativa?

Laura: El compromís de defensar i mostrar una llengua i cultura que ens és pròpia a gent que per diferents motius encara no ha tingut l'oportunitat de conèixer-la. També vaig voler introduir-me al voluntariat lingüístic per poder descobrir noves cultures que conformen la societat mallorquina que avui en dia ens envolta.

Adewalee: M'agradaria parlar bé en català, i conèixer millor l'illa i els illencs, perquè fa 4 anys que visc a Palma i no la conec gaire. També volia conèixer la gent d'aquí i tenir l'oportunitat de trobar feina. El meu primer contacte amb l'idioma va ser un curs de català per a adults a Càritas, que va durar dos mesos, i després vaig decidir seguir aprenent perquè dos mesos no eren suficients. Per això, al gener vaig començar a anar a Paraula. Centre de Serveis Lingüístics, i ara compagino aquest aprenentatge amb el voluntariat lingüístic.

Què us demanen per poder formar part d'aquest voluntariat?

Laura: Els requisits són mínims: dedicar una hora setmanal a les trobades amb la teva parella lin-

güística. El voluntari que s'inscriu a la campanya es compromet a començar 10 hores amb un altre voluntari i comunicar-s'hi en català.

Com funcionau? Com organitzau les vostres trobades?

Laura: Normalment quedam sempre el mateix dia de la setmana i al mateix lloc i hora, per així fer que la trobada es converteixi en un costum. Intentam que siguin situacions quotidianes i reals, com anar al supermercat o a fer un cafè. A vegades decidim que durant la resta de la setmana mirarem un programa de televisió en català i després el comentam a la trobada.

L'interès dels nouvinguts per apropar-se a la nostra cultura i llengua i a la nostra gent és comprensible, però què empeny una persona catalanoparlant a dedicar el seu temps a aquesta pràctica?

Laura: En part, estimar la llengua catalana, creure en la utilitat d'aquesta llengua i ser respectuós amb totes les altres llengües. Considero que és important mostrar la nostra realitat sociocultural i aconseguir que el català sigui un mitjà de cohesió social.

Tenc entès que la demanda dels ciutadans que volen aprendre la nostra llengua és molt superior a la dels catalanoparlants que volen participar al programa de voluntariat lingüístic. Què diríeu a la gent que vol fer aquesta passa però que no s'hi decideix? Quins beneficis en treu el voluntari catalanoparlant?

Laura: Jo els recomano que participin al voluntariat, perquè és un aprenentatge per a tothom, i això és gratificant. És un programa que ajuda els voluntaris aprenents, perquè els dona una mà en les dificultats lingüístiques i de relació que

tenen els primers anys de la seva arribada, i ajuda els voluntaris catalanoparlants, perquè els permet conèixer persones i cultures diferents i incideix en la seva formació personal desenvolupant els valors de la solidaritat i la cooperació. És una pràctica que engresca els uns i els altres, i forma les persones en els valors solidaris i d'acceptació de la diferència.

Podríem dir que la gent que ve de fora no vol integrar-se o sovint som nosaltres els qui no els facilitam aquesta integració?

Laura: No hem de generalitzar, tot depèn de la persona i del seu arrelament cultural. En el meu cas he conegut immigrants que fan un gran esforç per adaptar-se. Encara que considero que sempre és positiu conservar les teves arrels en diferents àmbits de la vida. Amb respecte, totes les cultures es poden integrar dins la societat mallorquina.

Adewalee: Depèn, crec que són tots dos. Hi ha persones que parlen sobre la seva experiència negativa aquí a Mallorca i n'hi ha que no han tingut cap problema amb la gent d'aquí, com jo. Penseu que la gent d'aquí no és tancada, encara que n'hi ha que ho diuen. Per això dic que depèn. Si tu vols alguna cosa, l'has d'anar a cercar, no has d'esperar que la gent et vingui a cercar o cridi a la teua porta, tu has d'anar a trobar el que vols. Si et vols integrar, has de facilitar-ho.

Explicau un moment que recordareu sempre amb tendresa.

Laura: Jo em quedo amb els moments divertits d'incoherències durant les converses, quan ell em diu alguna cosa que jo interpreto d'una altra manera; tenim grans moments de confusions lingüístiques, són molt divertits.

Adewalee: Tots els moments han estat tendres, i cada moment és diferent i cada moment val la pena.

Què us ha donat aquesta experiència que no hauríeu tingut si no hi haguéssiu participat?

Laura: L'oportunitat de conèixer una persona amb ganes d'integrar-se en la nostra cultura, poder sentir que la meua tasca és un granet d'arena per aconseguir que la llengua catalana esdevingui un mitjà d'ús comunicatiu en tots els àmbits i amb totes les cultures.

Adewalee: No hauria pogut aprendre bé el català ni tampoc tenir la confiança per parlar, perquè abans de començar amb na Laura em feia molta vergonya parlar en català, no tenia confiança, i ara més o manco ho he resolt. Amb les activitats que ofereix la campanya del voluntariat, també puc conèixer Mallorca, descobrir com era abans, la història, com vivia la gent, i, sobretot, els monuments que hi

ha. En definitiva, entendre millor la realitat sociocultural de les Balears i del meu nou país.

Continuareu fent el voluntariat? Surten d'aquí amistats per a tota la vida?

Laura: Jo sí que continuaré amb la meua tasca de voluntariat lingüístic, perquè és una gran experiència, i encara tenc ganes de conèixer més nous i nous amb el mateix compromís que Adewalee. Sí, poden sortir bones amistats i sinceres amb aquestes activitats.

Adewalee: Sí, és per a tota la vida. I vull continuar fent voluntariat. Per a mi, l'aprenentatge és un procés continu, ja que, com més s'aprèn, més coneixements tens, i això també és per a tota la vida.

Quina valoració feis de la vos-

tra experiència en el programa de voluntariat lingüístic?

Laura: Molt positiva, crec que és una experiència enriquidora en la qual aprenem tots dos d'una manera recíproca. Pens que és una passa molt gran per crear una realitat social més intercultural. També és útil per a qualsevol persona que no usi el català perquè tingui por de fer-ho malament.

Adewalee: Molt bona, perquè sense les classes de català, les sessions de conversa i el programa de voluntariat lingüístic de Paraula no em podria assegurar a parlar en català. Si qualcú vol xerrar millor en català, aquest és un bon lloc per aprendre, i apuntar-se a les activitats de la campanya *Amb tu, en català* és l'oportunitat perfecta per xerrar, per conèixer la cultura de Mallorca i la seva gent.

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

Arenal

Pça. Gaspar Rullan, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Solleric

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092
cagullo@sf.a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
Dimarts també de les 17 a les 20 h
Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 07001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192
bibestabliments@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorer, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindioteria@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Joan Alcover

Joan Alcover, 28 · 07006 Palma
Tel. 971 771 724
bibjalcover@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, edifici Mercat de l'Olivar,
1ª planta · 07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma
Tel. 971 242 155
bibpoligondellevant@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibrafaelvell@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonillull@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
Dilluns i dimecres de 9 a 13.15 h
De dilluns a divendres de les 15.30 a les 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llauredor, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 792 337
bibsonrapinya@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es
De dilluns a dijous de 9 a 11 h
Divendres de 9 a 12 h
De dilluns a divendres de 16 a 21 h
Dissabtes de 9 a 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
De dilluns a dijous de les 15.30 a les 21 h
Divendres de les 10 a les 13.30 i de 15.30 a 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709
bibelterreno@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

[racó econòmic]

Poder fàctic, poder pràctic

1a part

BIEL MATAS

Sovint, observant els fets que passen en l'Economia amb majúscules, i veient la transcendència que tenen per a tothom, un es pregunta qui decideix la política global dels nostres dies o qui hi influeix.

Conta el professor Arcadi Oliveres l'anècdota que a la darrera Exposició Nacional Suïssa, que fan cada 25 anys i en què analitzen de manera catàrtica el funcionament del país, el Ministeri de l'Interior es valia d'una estructura piramidal per explicar l'organització del poder polític, i que, després de la base més ampla i pujant i passant pels diversos escalons explicatius dels poders institucionals, acabava a dalt de tot amb la Nestlé i altres societats transnacionals.

Avui cercarem aquests «Nestlés del món» que acaben dominant poders polítics i econòmics. Qui hi ha darrere els principals mitjans de comunicació dels EUA que marquen l'opinió pública en general i llancen les notícies més influents?

Fa anys un estudi d'una universitat de Xile conclouia que el *New York Times*, el *Washington Post*, la CNN, Walt Disney, etc. i ràdios, televisions o webs tenien representants de la indústria farmacèutica, química, automobilística, petroliera, armamentística o antics alts càrrecs de l'Administració americana. No eren mitjans lliures els que generaven opinió pública.

El G-8 i el G-20 manegen poder

polític molt important però gens democràtic, si pensam que toquen temes mundials per als quals ja hi ha l'ONU i no aquests grups que s'autonomenen ells tots sols.

Per damunt d'aquests grups, hi ha organitzacions més discretes, no més secretes, com el Fòrum de Davos (Suïssa), que aquest gener es torna a reunir. És una elit de 1.500 o 2.000 persones de negocis i premsa i càrrecs polítics que aparentment fan conferències, però que en la pràctica arriben a acords econòmics entre ells. Les cinc companyies de petroli més importants del món es reuneixen a part; igualment les químiques, etc. Això és poder.

Encara hi ha un club que fusiona més poder: el grup Bilderberg, creat el 1954 pel príncep Bernat dels Països Baixos (pare de la reina Beatriu) i per David Rockefeller. En aparença constituït com a font de diàleg, és una tertúlia que ha progressat de forma espectacular i que amb periodicitat constant es reuneix els darrers dies de maig. Però no són tertúlies, perquè acaben donant instruccions segons les quals el món es mou. Fruit d'aquestes indicacions, aquest món acaba movent-se en la direcció que ells marquen.

Els membres convidats que assisteixen a la conferència del grup Bilderberg no sobrepassen els 150. Uns hi assisteixen de manera fixa i d'altres esporàdicament. Hi ha

personatges clau, com ara antics secretaris generals de l'OTAN, comissaris de Comerç de la Unió Europea, presidents dels grans bancs..., gent que està dins el gran entorn polític, econòmic i també acadèmic, i que acaba establint les fites de la vida política. La darrera trobada fou a Sitges (Barcelona).

L'any 1991, s'hi va presentar una persona relativament jove i per la qual va apostar el grup Bilderberg, tant que l'any següent era nomenat president dels EUA: nom Bill Clinton. Una aposta semblant va fer l'any següent amb un diputat britànic poc conegut: Tony Blair, i al cap d'un cert temps era primer ministre de Gran Bretanya.

Els dos fundadors tornaren vells i decidiren cercar qualcú per fer el paper representatiu del grup. Triaren un personatge suec: Wallenberg, membre d'una família que posseeix la segona fortuna de Suècia (la primera és Ikea); participa, entre d'altres, en Electrolux, Ericsson, ABB i electrònica militar. El nou mecenes ha esdevingut un personatge clau per al club. Per fer la gestió, nomenà un administrador: el marit de la seva neboda, el qual aconseguí una expansió extraordinària i un poder notable, després pensaren que havia de passar a llocs més rellevants: el seu nom és Koffi Annan i fou secretari general de l'ONU.

[el semàfor]

VERMELL

Una altra vegada a Maria Luisa Cava de Llano, per la seva actitud contrària a la llengua catalana manifestada en els seus recursos contra diferents lleis de la Generalitat de Catalunya (Llei d'Acollida, Estatut del consumidor, Llei del Cinema). Totes tenen en comú que desenvolupen l'Estatut de Catalunya i que garanteixen el dret dels ciutadans a conèixer i fer servir el català.

GROC

Al Govern de les Illes Balears, per no haver aprovat encara el Pla de normalització lingüística presentat pel Consell Social de la Llengua. La tasca feta al llarg de la legislatura per aquest organisme no s'ha materialitzat encara en una aposta seriosa per part d'un govern que, d'altra banda, ha rectificat moltes de les mesures contra el català de l'època Matas i ha transformat lingüísticament els mitjans de comunicació públics de les Balears.

VERD

A Vilaweb, amb motiu dels seus quinze anys d'existència. Nascut com una iniciativa de Vicent Partal i Concepció Marresma, el diari ha estat pioner en la introducció del català als mitjans de comunicació digitals, en uns moments en què poques llengües hi tenien accés. Passat aquest temps, Vilaweb s'ha consolidat com el primer quotidià en català a la xarxa, i com la base a partir de la qual s'han construït diferents fites de la nostra llengua en aquest àmbit, com ara el domini punt cat o la catalanització de Google, Hotmail, Facebook i tants d'altres. Vilaweb va iniciar una normalitat que ha estat seguida per milers de publicacions durant aquests quinze anys.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

Taula plena de llibres

BIEL MESQUIDA

Mercè Ibarz
No parlis de mi
quan me'n vagi

Empúries Narrativa

Robert Louis Stevenson
— *L'illa del tresor* —
Traducció de Joan Sallent Arús
Il·lustracions de Leonard Beard
QUADERNS CREMA

LLEGIR: AQUEST VICI IMPUNE.

Aquests dies hivernencs, quan de fora plou i dedins hi ha la calidesa d'una font energètica (estufa, escalfapanxes, *camilla* amb braser, tant se val), m'agrada llegir i viatjar a través de les planes del llibre a universos molts llunyans de ca meva. Aquest viatge sense moure'm del lloc crec que defineix un dels plers més grans de la lectura. I el fet d'estar tancat, de mirar la pluja o el fred al carrer, de trobar-me calentet, fa que la meua lectura sia benèfica i reconfortant: eufòrica. Per això, Lector amic dels mil i un sexes de l'esperit, he decidit recomanar-te un fòtimer de llibres que en aquest darrer temps m'han fet molta de companyia i m'han donat molt de gust.

*Una novel·la són paraules. Vint invitacions a la lectura en ocasió del centenari de Mercè Rodoreda 1908-2008, de vint autors diferents publicat per la Institució de les Lletres Catalanes. Aquest llibre és una de les meravelles que de vegades surten dels centenaris d'un autor estimat. En aquest cas és la nostra clàssica contemporània, Mercè Rodoreda, i els escriptors que la glosen són primeres plomes de les lletres d'ara mateix. Com que no puc explicar *in extenso* tot el ventall de temes que es toquen i els noms de tots els escriptors, diré que el llibre val l'alegria. I els escrits que més m'han agradat són: «La plaça del diamant: esquivar la fascinació», de Sebastià Perelló, que il·lumina d'una forma molt innovadora*

t e n d è n c i e s
[llibres]

aquesta novel·la tan llegida, filmada i comentada; «Els contes de l'exili», de Marta Pessarrodona, que ens fa viure una Rodoreda que escriu com pot, on pot, i hi deixa la vida en condicions difícils; «Les fosques glicines», de Lluís Solà, que fa una recerca entre les porcel·looses aigües de *La mort i la primavera* i se'n surt carregat de tresors; «Jardí vora mar: la novel·la de represa», de Carme Arnau, que ens fa viure el retorn de l'escriptora a Catalunya i com s'ho fa per escriure des d'aquí. F. Parcerisas, M. Barbal, S. Jover, R. Torrents, M. Nadal, S. Skrabec són alguns dels altres autors que m'han entusiasmat. Un llibre inacabable, formatiu i informatiu.

Una novel·lota entretingudíssima: *El mar de la tranquil·litat*, de David Castillo (Editorial Proa): Àngel Varona, el prota, torna de bell nou al barri on es va criar i on va passar la infantesa, Vallcarca, Barcelona, per fugir d'un caramull de problemes: sentimentals, empresarials i amb Hisenda. Allà retrobarà un món perdut: els amics de la infantesa, els professors catalanistes, el sexe de les discoteques del carrer Dante, les colles que juguen a futbol, els anarquistes de tota la vida. Entendridora i entretinguda.

Un llibre que fa pensera: *No parlis de mi quan me'n vagi*, de Mercè Ibarz (Editorial Empúries). Quan tens gent a sopar pot passar de tot. La fotògrafa Valentina Morera ha convidat Rat, un espectre dels anys setanta que ha esdevingut polític corrupte i que li despertarà moltes de coses del passat. Amb aquest motiu tan casolà, la Ibarz fa una mirada fonda i clara sobre l'evolució de les tres darreres dècades de la societat catalana. Valentina és una supervivent que rep vells amics, com una basca fugitiva, un dibuixant famós o una buròcrata catalana, i a través d'una narració que conjuga passat i present en fa un fresc colpidor. Novel·la d'un país estrany: el nostre.

Una fresc fet amb tota l'ànima:

La gran set, de Ponç Puigdevall (Editorial Tusquets). El darrer i magnífic llibre d'aquest crític i escriptor (i viceversa) fou el recull de contes *Era un secret* (Quaderns Crema), una meravella que també recoman si no està exhaurit. Ara, després de dotze anys, torna a contar-nos una bella història: el bategar de la vida d'un fracassat que per afegitó és alcohòlic. A través del recorregut nocturn pels baretos d'una ciutat i de l'escapada cap a la Costa Brava, veiem la generació que ara té quaranta-cinquanta anys tractada amb una radiografia nítida i crua. La gran set quan s'han perdut totes les certeses. Impecable i apassionant.

Més material lector d'alta qualitat: *Vides improbables*, de Ferran Sanz (Editorial A Contravent). Si us agraden les *Vides imaginàries* de Marcel Schwob, o les *Vides minúscules* de Pierre Michon o les *Brief Lives* de John Aubrey o *La Historia Universal de la Infamia* de Jorge Luis Borges, passareu un guster amb aquests quatre personatges: el viatger i cronista Antoni Bech, el matemàtic i teòleg Joan-Francesc de la Roca, el presionista Jesús de la Santacreu i el músic i adobador d'òrgans Joan Sau. Coneixereu també Samuel Carasso, un savi que viu a Gràcia i que va recollir un fotimer de documents dels quatre anteriors. Mai no foren tan bells els heterodoxos catalans com aquí!

Més llenya per cremar els ulls: *L'home intranquil*, de Kiko Amat (Editorial Columna). És una magnífica recopilació de col·laboracions de Kiko fetes per a Ràdio Tiana. Kiko és pare. I és punk. I té una mala llet sensacional que li fa dir pestes de la gent, odiar els altres pares, fer rots i dir flastomies. M'agrada per aquesta misantropia tan mala de dir, és sarcàstic, insolent i sociòpata, i pas un guster de devorar-lo. No té vergonya. Magnífic!

Un material per a tots els públics: *L'illa del tresor*, de Robert Louis Stevenson (Quaderns Crema). Un

clàssic amb aventures i pirates per a totes les edats que es rellegeix amb els ulls oberts com si fos la primera vegada.

Un llibre per a refinats: *Visión desde el fondo del mar*, de Rafael Argullol (Editorial Acanalado). Amb aquesta novel·la escrita per un filòsof viatjareu al centre d'un univers marí amb la companyia de l'autor, que es deixa dur per les intensitats íntimes, els caminois lírics, les derives de naufrag a la recerca d'allò que li fuig per totes parts. Aventures de l'esperit en unes atmosferes de màgia, de festa, d'hedonisme, d'insatisfacció i de recerca.

Una meravella de gust literari: *Brooklyn*, de Colm Tóibín (Editorial Lumen i Amsterdam). Aquest esplendorós escriptor irlandès fa un *tour de force*: amb una anècdota mínima ens dóna un món extraordinari. Una al·lota irlandesa als anys cinquanta és enviada tota sola a fer feina a Nova York. Des del costós procés d'adaptació a la gran urbs fins a una història greu que l'obliga a tornar a un lloc que ha esdevingut estrany, la novel·la ens pinta un univers d'una subtilitat i una bellesa extraordinàries.

I un *divertimento* ple de savieses: *Riña de gatos. Madrid, 1936*, d'Eduardo Mendoza (Editorial Planeta). Feia molta d'estona que no llegia una novel·la d'una tirada. La història d'aquest taxador d'art anglès que va a Madrid les setmanes anteriors a l'esclafit de la guerra incivil és un tsunami d'intrigues, d'emocions, de savieses, d'esdeveniments i de desfics que fan que el lector no pugui amollar el llibre de les mans. Però com tota gran novel·la, quan ja l'has acabada, quan ja saps tot com va, l'agafes de bell nou i pots passar un guster amb la prosa musical, densa, erudita i vertiginosa d'Eduardo Mendoza que t'umpl d'una mala fi de satisfaccions verbívores. Molt recomanable per llegir i per regalar.

Feliç lectura!

Yuko Murata: la natura fragmentada

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

Penguin Lost, 2009. Oli sobre tela.
Cortesia de Galeria Horrach Moyà.

Sunshine Love, 2009. Oli sobre tela.
Cortesia de Galeria Horrach Moyà.

La galeria Horrach Moyà ens proposa, fins a final de gener, la segona mostra individual a Mallorca de l'artista Yuko Murata (Kanagawa, Japó, 1973), en la qual ens ofereix la continuació del seu particular procés narratiu, que es va presentar per primera vegada a l'exposició que va fer l'any 2006.

Yuko Murata, que viu i treballa a Tòquio, pertany, juntament amb autors com Takeo Hanazawa, a una generació d'artistes influenciats per la tradició de l'estampa i la il·lustració japoneses, les quals han sabut dotar d'un vocabulari contemporani que renova el llenguatge plàstic i d'unes interpretacions noves i actuals. Formada al Setso Mode Seminar, on es graduà l'any 1995, la seva trajectòria inclou exposicions individuals i col·lectives a Tòquio, Taipei, Basel, Nova

tendències

[art]

*Violet Flower, 2009. Oli sobre tela.
Cortesia Galeria Horrach Moyà.*

Zelanda, Houston o Nova York, entre d'altres.

Els quadres de Murata són petits i austers, sense grandiloqüències, sense artificis, senzills i nets. Els elements accessoris es rebutgen en benefici d'una obra que requereix una contemplació pausada, tranquil·la i serena, i les imatges se'ns acosten pures i quietes. Es tracta d'imatges extretes de fullets de viatge, de revistes, d'enciclopèdies il·lustrades, de postals, d'imatges congelades que l'artista s'apropia i que li serveixen, després de ser manipulades, per redactar un discurs nou, serè i misteriós. Són obres properes a l'abstracció, plafons de fusta de formats molt petits que sobten per les dimensions reduïdes (27 x 22 cm i 41 x 32 són dos dels formats més usats), i en què les pinzellades gruixudes de colors plans se superposen en tons neutres i freds, amb predomini de

grisos, negres, verds, blaus i marrons.

La interpretació de la natura que presenta Yuko Murata té una clara referència en artistes del període Edo. La influència exercida per l'obra de Sesson Shukei, Ito Jakuchu, Katsushika Hokusai o Soga Shohaku, s'uneix a la fascinació de l'artista per la imatge fotogràfica, que utilitza com a base per a les seves composicions. De la imatge representada, Murata n'agafa un fragment i convida l'espectador que contempla el quadre, petit, sobre la paret gran, blanca, a completar el paisatge, a imaginar la seqüència, a crear el seu propi univers.

En l'enquadrament de les obres, també d'influència fotogràfica, l'artista selecciona els elements de la composició i elabora composicions audaces, amb figures incompletes que ajuden a crear l'efecte d'im-

mersió de l'espectador en l'escena, cosa que crea la sensació que el quadre s'estén més enllà dels seus límits, dins la vida mateixa de la persona que el contempla. Un altre recurs compositiu, d'inspiració fotogràfica, consisteix a desplaçar el punt d'interès del quadre a un costat, en composicions asimètriques que deixen el centre de l'obra buit, de manera que fa un enquadrament selectiu que ens condiciona la mirada.

LES PETITES COSES. VIDA I TEMPS

Les muntanyes, els solitaris paisatges nevats, les valls, les plantes i les flors, els petits mamífers i les aus, conformen la iconografia de l'obra de Murata. L'elaboració de l'obra parteix d'un mètode de reconstrucció sobre imatges fragmentades i descontextualitzades que

Mr. Q, 2010. Oli sobre tela.
Cortesia de Galeria Horrach Moyà.

Fog Big, 2009. Oli sobre tela. Cortesia de Galeria Horrach Moyà.

l'artista recompon per canviar-ne, de forma premeditada, el missatge inicial. Cada fotografia d'origen, útil inicialment per il·lustrar un text o un concepte concrets, es transforma i perd la possibilitat de proporcionar informació visual complementària, es despulla del seu sentit primigeni i adquireix una dimensió narrativa nova i pura.

L'ocell, la flor, la roca..., cada imatge conserva l'equilibri i la bellesa amb què ha estat concebu-

da, però hi ha un aire palpable de malenconia que l'envolta. Murata representa el moment, l'instant de vida que queda immortalitzat, que forma part, en la seva senzillesa, de l'esdevenir. La seva tasca és construir miniatures del món que ens envolta, un món on l'espectador es converteix en una altra miniatura: la imatge de l'univers, que ens resulta inabastable per la seva magnitud.

Els humils protagonistes de les

pintures de Yuko Murata van més enllà del discurs decorativista, i esdevenen fils conductors d'una obra narrativa que té les seves arrels en la tradició budista i sintoista, en la meditació i en la recerca d'una experiència perduda del món, un món on es planteja una particular reflexió sobre la vida i el temps.

Yuko Murata,

Galeria Horrach Moyà, Palma.
Fins al 27 de gener de 2011.

el mirall

amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS

FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Actitud Blava és donar-te cada dia més.

Cada dia fem milions de clicks.

Fem click per utilitzar racionalment totes les fonts d'energia. Fem click per oferir-te el màxim estalvi energètic i econòmic possible. Fem click per mirar al futur i trobar solucions innovadores.

A Endesa, part fonamental d'un dels grups energètics més grans del món, creiem que hi ha una forma diferent i intel·ligent de fer les coses, que hi ha una manera més eficaç d'impulsar el progrés a través de l'energia.

I cada vegada que fem **click**, estarem construint l'actitud blava, l'actitud d'Endesa.

PATROCINADOR
DEL EQUIPO
OLÍMPICO ESPAÑOL

llum · gas · persones
actitudazul.com

La serra de sa Rateta

A la memòria de Sebastià Verd

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Itinerari

Portell de Cúber - presa de Cúber - coll des Bosc de Coma-sema - clots de neu - cim de la serra de sa Rateta - coll des Planet o de na Franquesa - casa de neu de Binimorat - font de s'Aritja - portell de Cúber

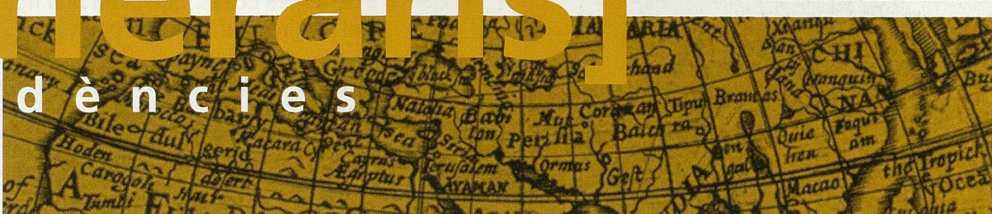
Horaria proximat:

4 h (temps aproximat de marxa, sense les aturades)

Vista de la serra de sa Rateta.

[itineraris]

t e n d è n c i e s

Casa de neu de Binimorat.

passa el torrent. Voltam a l'esquerra i ens situam amb una canonada a la dreta i el torrent a l'esquerra. Una pujada lleugera ens mostra la panoràmica del massís des Tossals; a cinc minuts del torrent, abans

d'una bretxa treballada en el camí d'Almadrà, hem de posar atenció a l'entreforc d'itineraris, poc visible: recte continua el camí d'Almadrà, mentre que cap a la dreta avança el camí de Coma-sema i d'Orient

pel coll des Bosc. Per tant, hem d'encertar amb el camí de la dreta, que passa per damunt la canonada encimentada, i abandonar la via més clara, que continua en línia recta.

ESQUI
SNOW

ESCALADA

BARRANCES
ESPELEO

VIAIGES

MONCANYA
CREKKING

CAMPING

ORIENTACIÓ

CURSOS

www.esrefugi.es

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

Una vegada que hem trobat el camí de Coma-sema, observam que és una antiga via de ferradura que puja amb trams empedrats i amb graons; més endavant, el camí serpenteja entre càrritx, alzines i roques. El coll des Bosc de Coma-sema es dibuixa davant la nostra posició i hi arribam devers un quart d'hora després de l'entreforc anterior.

Des de l'entrada del coll des Bosc (799 m), sense necessitat d'arribar al centre del coll, que aboca el vessant de migjorn cap a Coma-sema, voltam cap a la dreta (nord-oest) per tal d'agafar el camí de pujada al cim de la serra de sa Rateta. El camí és una antiga via de nevaters que arriba fins als clots de neu, ja a prop del cim. En aquesta part baixa, ens envolten xiprells, estepes blanques, ginebrons i alzines. Els primers metres són un poc confusos, entre roques que cal vorejar, fins que alguns minuts després

enllaçam amb la tipologia tradicional de camí antic de ferradura. El sender dissenya una pujada ràpida, amb revolts amb marge de sosteniment i amb sòl empedrat. Aviat passam un sòl en forma de rampa de pedra picada; mentre, les cebes marines i els boixos s'afegeixen a les espècies vegetals ja esmentades. Serpenteig amunt, el camí ens proporciona una vista cada vegada més alterosa sobre el bosc de Coma-sema, amb la seralada del puig d'Amós i el massís des Tossals.

Més amunt, el camí forma un gual sobre un xaragall i el sòl dels voltants mostra una composició en forma de pedreny molt descompost. Les alzines van desapareixent i fan acte de presència aritges, estepes joanes i camamil·la. Tenim al davant un carritxer, que el camí, molt perdut sobre el pedreny, esquiva cap a la dreta. Alguns minuts més endavant, recuperam el

camí clar, amb paret lateral de protecció, a l'esquerra. La pujada és ara mantinguda, cap al sud-oest, fins que, més amunt, voltam un revolt a la dreta que ens mostra la silueta del puig Major i el de les Vinyes, vora els de Massanella i des Tossals; amb un altre revolt a l'esquerra, ens situam vora els clots de neu.

Els clots de neu de la serra de sa Rateta configuren tres elements diferenciats: el clot de la neu, pròpiament dit, el clot de la neu petit, i el porxo dels nevaters. El clot de la neu configura un avenc natural de 16 metres de profunditat per 4,5 aproximadament d'amplada; apareix mig amagat sota una alzina, a la dreta del camí. L'acció humana es concreta en una trinxera picada en la pedra calcària, que podria servir de portal d'accés; dins l'avenc, a la part de ponent hi ha un parament de pedra seca que s'adapta a les irregularitats de la

MERCAT ECOLÒGIC

de SANTA MARIA

Tots els diumenges al matí, a la plaça Nova

ARC AL CEL * CAN CALÓ

ELS VINYOLS * ES MOLÍ NOU * LA PLANA

CAN ROMAGUERA * SON HOMAR

*Fruita, verdura, cereals, llegums,
embotits, embotits d'estructura, pa, pastissos,
confitures, plantes aromàtiques...*

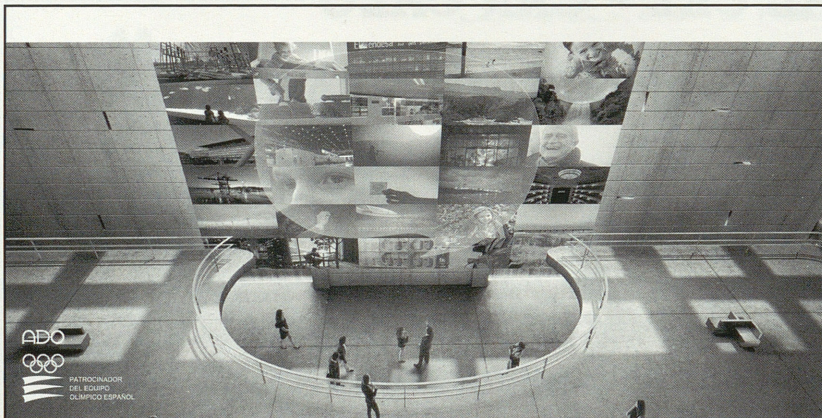

paret natural. Uns quinze metres al sud-oest del clot de la neu, s'hi troba el porxo dels nevaters, que servia d'habitatge, de planta rectangular. A uns divuit metres del

clot de la neu hi ha un petit avenc, de cinc metres de profunditat, que apareix cobert d'heura i d'abatzeres.

Des dels clots de neu ens disposam a recórrer el tram final

de pujada fins al cim de sa Rateta, la creu del qual es veu des dels mateixos avencs. Ascendim sobre roca cantelluda i nua, sense camí, amb una vegetació pobre, típica de

Actitud Blava és donar-te cada dia més.

Actitud blava és utilitzar de manera racional totes les fonts d'energia. És oferir-te el màxim estalvi energètic i econòmic possible. Actitud blava és mirar al futur i trobar solucions innovadores. Actitud blava és fer click.

I cada vegada que fem **CLICK**, estarem construint la nostra actitud, l'actitud blava d'Endesa.

llum · gas · persones
actitudazul.com

Vista dels Tossals des del camí dels Nevaters.

partió entre les finques de Cúber i de Coma-sema, completen l'ídil·lic conjunt, instal·lat entre les parets naturals de la serra de sa Ratea i del puig de na Franquesa.

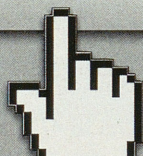
Des del coll des Planet reprenem la marxa, per la qual cosa botam la paret per l'extrem sud-occidental, just on el parament acaba adosat a la penya de l'esquerra. El coster rost, abocat cap al pla de Cúber, que es mostra rere la paret en tota la seva plenitud, acollirà els nostres propers passos. El camí és un tènue tirany que inicialment tendeix alguns metres a la dreta i volta tot d'una cap a l'esquerra, com si es plantejàs seguir una imaginària recta cap a Binimorat i al coll de l'Ofre. Vorejam el puig de na Franquesa, amb les parets tallades de la mola rocosa que es mantenen a l'esquerra.

A uns tres minuts de la paret del coll del Planet, assolim un petit ressalt rocós, que és seguit immediatament per un altre, amb la part

la veu de **Mallorca**

L'actualitat que t'interessa
al moment!

www.laveudemallorca.cat

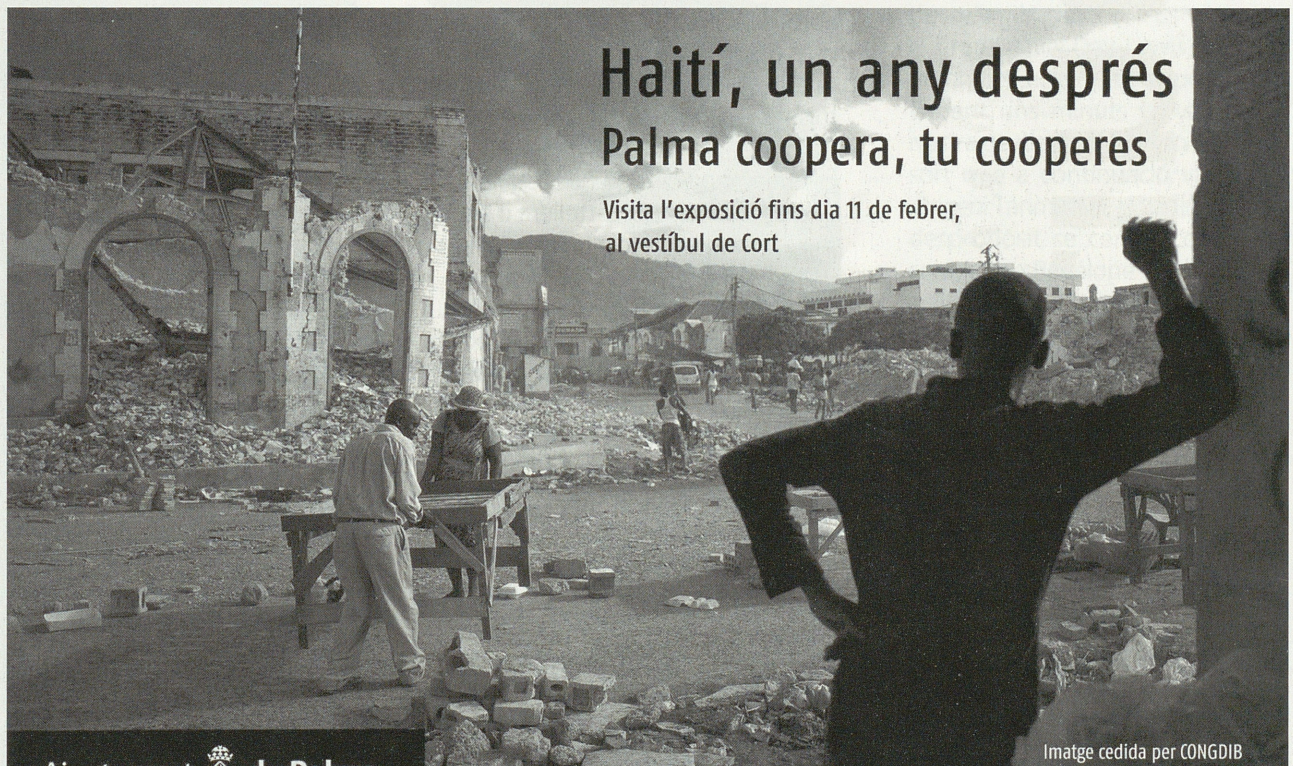
dreta sempre perillosa pel desnivell que s'aixeca sobre el fons del pla de Cúber. Després d'aquests dos minúsculs collets, s'accentua la davallada, però cal tenir en compte que convé mantenir la direcció cap a ponent i evitar la davallada directa al pla de Cúber, que queda més al nord. Mentre davallam pel coster, deixam un pinotell a la dreta i, sobre pedreny i entre càrritx, començam a veure la casa de neu gran de Binimorat, rere alguna penya que sobresurt del coster, i hi arribam aviat.

La casa de neu gran de Binimorat configura, juntament amb la casa de neu petita, situada un poc més avall, el conjunt d'explotació de neu de la vall de Cúber. Vora el dipòsit de neu, hi discorre paral·lelament una paret seca que davalla dels espadats de na Franquesa i avança cap al centre del pla de Cúber. En aquesta paret, travessam el mur per un portellet situat vora

el clot de neu, i cap a la dreta davallam a la casa de neu petita de Binimorat, on enllaçam amb el camí del coll des Cards que prové de la font de s'Aritja; en aquest punt, voltam sobre el camí cap a la dreta, en davallada. Després d'un gir a l'esquerra, vora una era, en quatre minuts arribam a la font de s'Aritja.

La font de s'Aritja té una pica allargassada, situada sota un marge de paret seca. Configura als seus voltants una petita zona humida, amb una vegetació variada, amb plàtans. Des de la font de l'Aritja, continuam en direcció sud-oest, passam vora una petita construcció anomenada Son Repòs, i enllaçam amb el camí vell de Sóller a Lluç, abans del coll de l'Ofre, punt on voltam a la dreta, en davallada cap a les cases de Binimorat. Arribam en pocs minuts vora aquesta austera construcció de muntanya. La possessió conserva

un topònim d'alqueria àrab, que ja es documenta l'any 1231. Per camí planer i ample, ens dirigim cap a l'embassament de Cúber. Passam l'entrada a la propietat de Cúber amb un pas per a vianants que s'obre a manera de portal alguns metres a l'esquerra del camí. Passat el portell, no retornam al camí ample de la presa, sinó que continuam en línia recta, pel camí nou que s'ha habilitat que transita per la part esquerra de l'embassament de Cúber, per on discorre el GR. Ben prest observam a la dreta el petit refugi de Cúber. Després, el camí avança amb l'embassament a la dreta i les altes parets rocoses de la serra de Cúber a l'esquerra. A uns vint minuts del refugi, en tendència a la dreta, vorejam l'àrea de l'embassament, fins que assolim el portell de Cúber i la carretera Ma-10 (Pollença-Andratx), vora la fita del quilòmetre 34, punt d'inici i final d'aquesta excursió

Haití, un any després
Palma coopera, tu cooperes

Visita l'exposició fins dia 11 de febrer,
 al vestíbul de Cort

Ajuntament de Palma

BENESTAR en marxa COOPERACIÓ en marxa

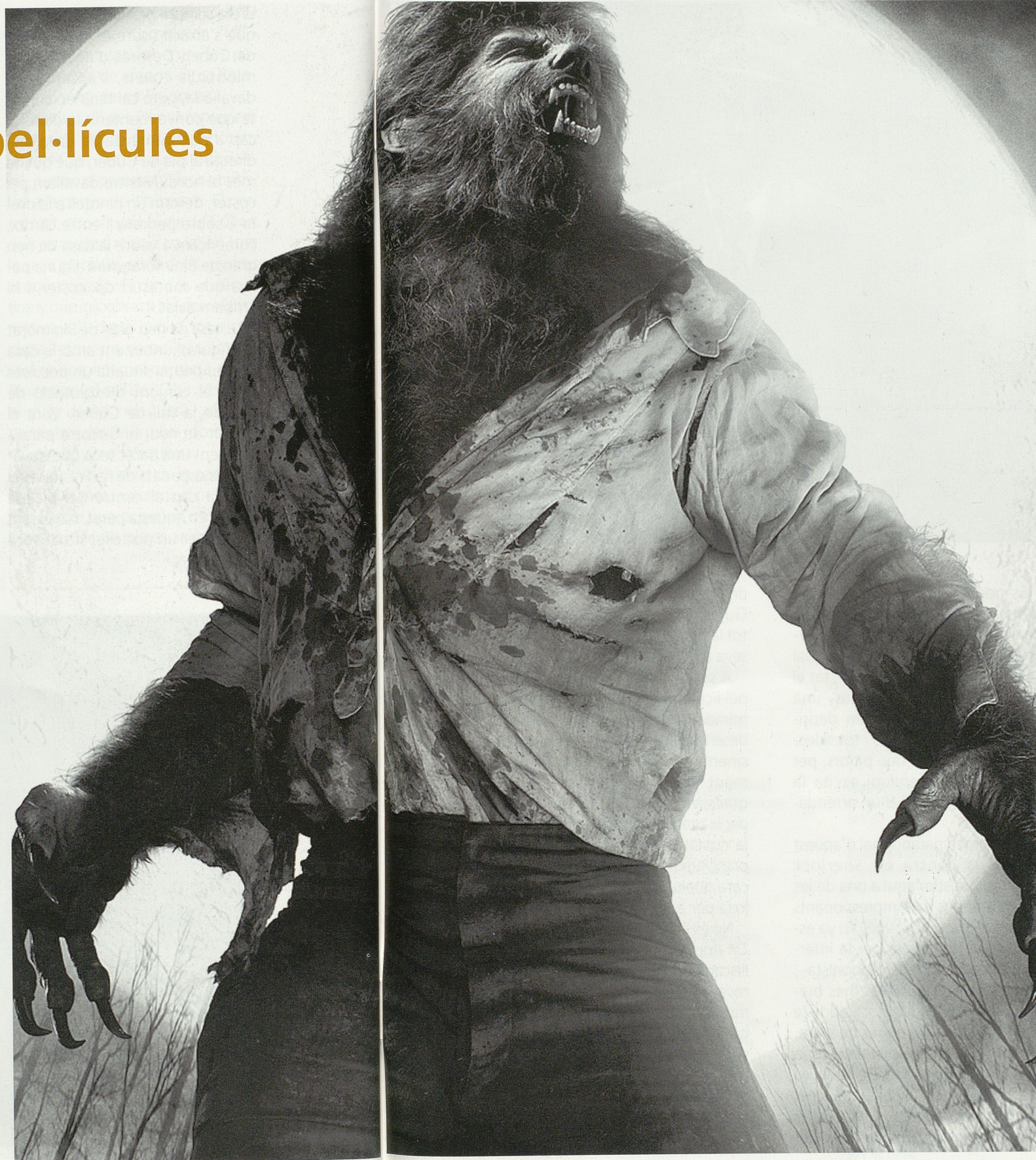
Imatge cedida per CONGDI

Les pitjors pel·lícules de l'any

TEXT: MATÍAS VALLÉS

En un mal any cinematogràfic, les deu pitjors pel·lícules se solapen amb les millors. Quan la collita és apreciable, hi ha produccions valuoses que s'han d'incloure en la llista depriment. Encara que el pessimisme resulta inseparable del periodisme, el 2010 ha mostrat un calendari cinematogràfic excel·lent. Això no obstant, la cartellera insisteix a presentar títols mediocres o enganyosos. Res més lluny de la nostra intenció que castigar creacions humils i sense pretensions. Com més promoció, més decepció si els resultats no estan a l'altura. Els doblers invertits en publicitat, i que arriben a la meitat del pressupost, s'haurien d'haver destinat a millorar l'article en venda.

Si hagués existit, Robin Hood hauria estat creat perquè molts segles després es rodassin desenes de pel·lícules entorn de la seva figura. Ridley Scott degué pensar que el negoci estava garantit només desempolsant el bandoler, així que va vestir amb malles Russell Crowe —convertit en l'actor més gras que

[cinefàgia]

incorporava el personatge, llevat que algú li anunciàs que el contractaven per interpretar Little John— i no hi va pensar pus. La pel·lícula es ressent de tanta peresa. Paupèrrima, sense encant, no va enganar ningú.

Reconec que totes les pel·lícules rodades per Tim Burton apareixeran indefectiblement en aquesta secció. A pesar d'aquesta abominació acrítica del més sobrevalorat dels directors, *Alicia en el país de las maravillas* ho posa massa fàcil. Refugiada en la bajanada del 3-D, obliga a plantejar-se l'exigència d'un mínim respecte en la tergiversació dels clàssics. El director ha aconseguit ser tan danyós per al personatge de Lewis Carroll com Walt Disney en les seves recreacions.

No hi havia cap necessitat de rodar una pel·lícula sobre un rodatge de Fellini —encara que fos metabolitzant un musical—, per la qual cosa s'ha d'emfatitzar la decepció davant el resultat, el títol del qual va ser *Nine*. És pitjor que *Chicago*, per esmentar un altre maleït producte amb cançons. Es malgasta el gran Daniel Day-Lewis, el millor actor per a les pitjors pel·lícules. Durant uns minuts va vacil·lar la nostra devoció per Marion Cotillard, sort que a continuació va arribar *Origen*. Tanmateix, el nadir d'aquest despropòsit se centra com quasi sempre en Penélope Cruz. L'actriu espanyola és el concepte de la felicitat absoluta per Ken Follett, amb la qual cosa queda tot dit.

Ha estat una de les pel·lícules més taquilleres de l'any, però *Shutter Island* no tan sols s'assembla massa a *Origen*, sinó que l'espectador desconnecta molt aviat de les desventures succeïdes al psiquiàtric insular. Leonardo di Caprio no aconsegueix transmetre la intensitat dels seus traumes personals ni un segon. Martin Scorsese reincideix en la irregularitat que va fer que signàs el *biopic* imperdonable de Howard Hughes. Ens en queda l'atmosfera, i no n'hi ha prou.

No record ni una escena de *The lovely bones*, amb la qual cosa es demostra que les lesions cerebrals provocades indubtablement pel mal cinema tenen curació i que cicatritzen al llarg del mateix any en què es produeixen. Això no obstant, la inclusió d'aquesta pel·lícula en la llista continua justificada, com a advertència per als lectors que ara tindran l'oportunitat d'oblidar-la abans de veure-la.

A diferència de l'estrany fenomen amnèsic que ens ha afligit en el paràgraf anterior, record perfectament fins a la darrera pestanya de les protagonistes de fulletó de la insofrible *Una hora más en Canarias*. Llevat de la prodigiosa Kiti Manver –millorada perquè la seva interpretació consisteix a burlar-se de la resta de protagonistes de la pel·lícula–, el conjunt traspua caspa i arna. Mai no hauríem pensat que l'autor de l'extraordinària *Días de fútbol* ens defraudaria amb una insolvència tan gran.

Es podria comparar *El hombre lobo* amb *Robin Hood*. De fet, Benicio del Toro podria haver interpretat el bandit obès, amb la qual cosa Russell Crowe hauria estat el licantrop. En qualsevol cas, una d'aquestes pel·lícules tan depriments que et costa fins i tot seleccionar-la entre les deu pitjors, per si una nit de pleniluni excita la morbositat residual d'un arrendatari de DVD.

El fenomen paranormal d'aquest article se centra en *Sherlock Holmes*. Assistim aquí a una de les interpretacions més impressionants de l'any –Robert Downey Jr. va estar a punt de l'Oscar per la interpretació que fa del protagonista–, en una de les pel·lícules més buides del mil·lenni. L'actor i addicte ens fa una lliçó de ganes de viure, però fracassa estrepitosament la seva conjunció amb Jude Law i es recolza en una història opaca. Igual que hem assenyalat l'animadversió prèvia cap a Tim Burton, aquí cal-

dria destacar el nostre respecte per Guy Ritchie, a qui perdonam fins i tot la pel·lícula que va rodar amb la seva aleshores esposa, Madonna.

A *single man*, de Tom Ford, és la pel·lícula millor vestida de la temporada. Així i tot, en algun moment desemboca a l'atmosfera del pitjor cinema psicodèlic, i en aqueix moment desitjaríem trobar-nos en qualsevol altre lloc. Segurament per la presència de Julianne Moore, la nostàlgia ens remunta a la imprescindible *Lejos del paraíso*, encara que la comparació sigui enutjosa per a la segona.

No és la pitjor de les pitjors, però *Un tipo serio* suposa un seriosa relliscada en la impecable trajectòria recent dels germans Coen. En cap moment troben el ritme adequat per narrar les desventures d'un personatge que suposa una basta imitació de Woody Allen. I ho afirma qui va riure d'allò més amb l'atmosfera hilarant de *Quemar antes de leer*.

CERCA EL DISTINTIU COMERÇ **excel·lent**

La marca Comerç Excel·lent reconeix i distingeix aquells comerços que han obtingut el certificat d'AENOR de qualitat de servei per al petit comerç, la norma UNE 175001. L'aplicació dels requisits exigits per la norma suposa:

- Una millora de la qualitat del servei ofert pel comerç.
- La disposició d'una eina per a la gestió dels establiments.
- Suport a la professionalització i formació dels treballadors del sector.
- Una millora de la imatge i un component diferenciador.

+formació

+gestió

+atenció

+qualitat

+servei

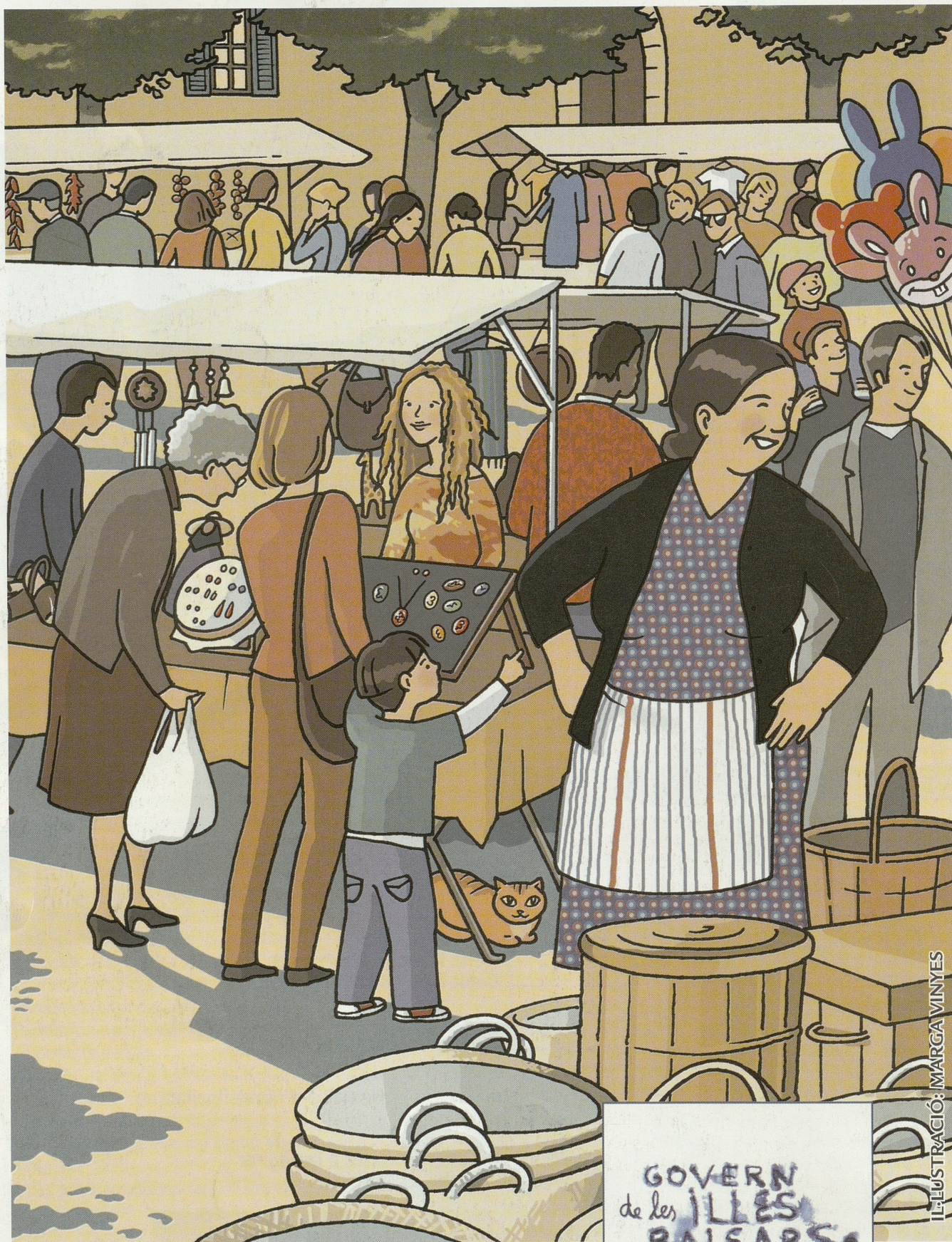

www.balearsexcellent.com

+imatge

EL PRODUCTE LOCAL, AL MERCAT LOCAL

IL·LUSTRACIÓ: MARGA VINYES

GOVERN
de les ILLES
BALEARS.

www.illesbalears.cat